VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XV. ÉVFOLYAM, 7. SZÁM — 80 FILLÉR — 1973. ÁPRILIS 12.

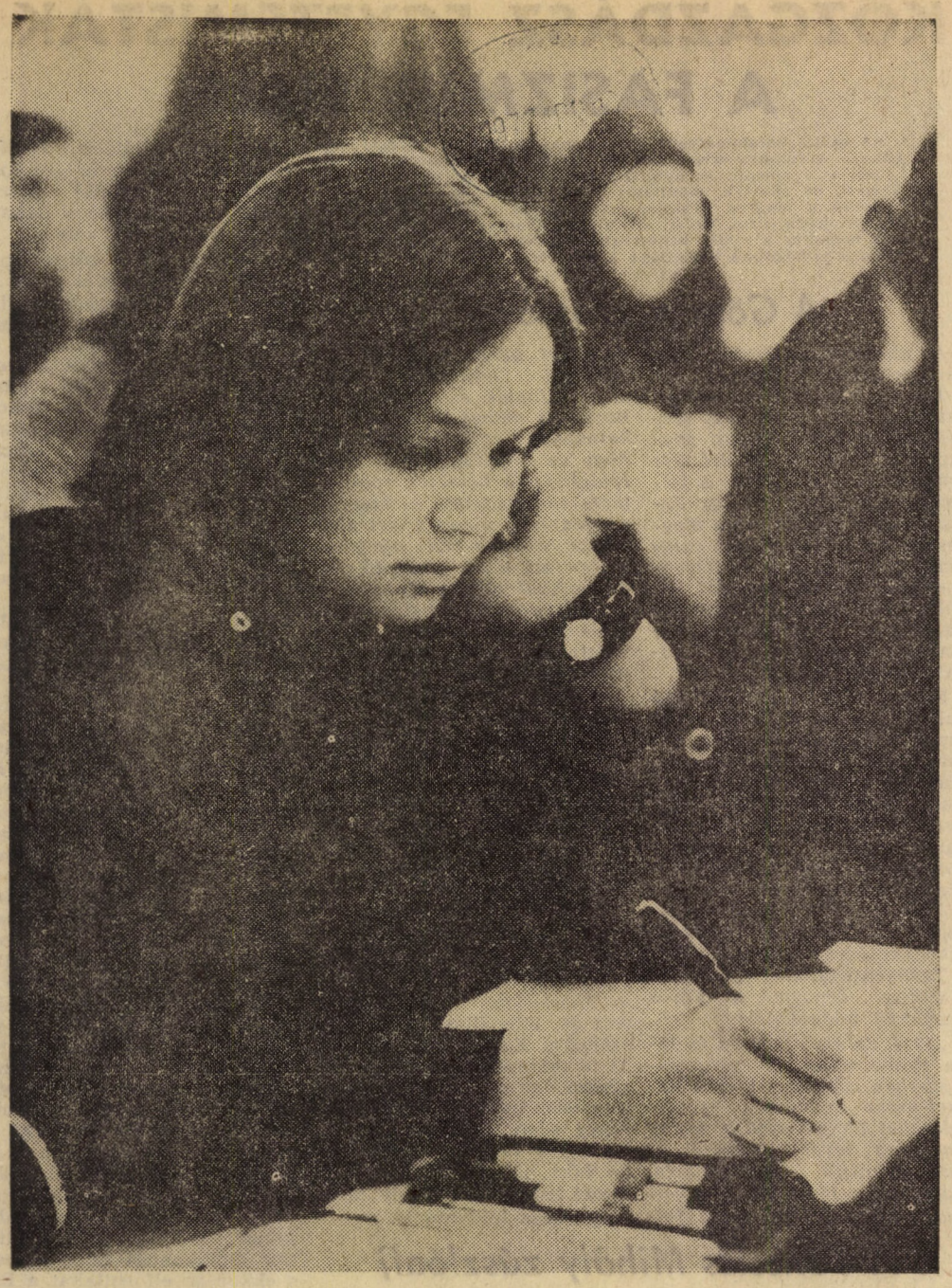

ELMÉLYEDVE (FOTO: BAJUSZ K.)

A koncentrált jövője

AZ EGYETEMI TANÁCS a közeljövőben *foglalkozik a koncentrált oktatás kérdésével.* A téma aktualitása, hogy pontosan négy éve vezettük be ezt az oktatási formát, s így már egy végzett évfolyam tükrében határozhatók meg eddigi tanulságai és tapasztalatai. *Az egyetem vezetősége a Felsőoktatási Pedagógiai Kutató Központ részéről dr. Hahn István* egyetemi tanárt kérte fel egy *tanulmány elkészítésére, valamint dr. Bedő Gyulát, volt oktatási rektorhelyettesünket, aki közvetlenül részt vett a koncentrált oktatás (KO) kidolgozásában és bevezetésében.* Ők és hét felkért hozzászóló részvételével került a kérdés egy széles körű értekezlet elé március 26-án, hogy impulzusokkal lássák el az Egyetemi Tanács munkáját .

Hahn professzor bevezető előadásában elmondotta, hogy a koncentrált oktatási forma terjedőben van a világon és milyen dicséretes, jövőbe mutató kezdeményezés bevezetése egyetemünk részéről. *Különösen kiemelte a KO azon előnyeit, hogy lehetővé teszi az új tudományos eredmények, új gyakorlati feladatok közvetlen, gyors bevitelét az anyagba,* valamint, hogy a hallgatók alaposan és teljes erővel kizárólag őket érdeklő vagy majdani pályafutásukhoz szükséges témákkal foglalkozhatnak. Ezután a KO megoldásra váró problémáira tért ki. Hangsúlyozta, hogy a nehézségek egy része minden oktatási formában megtalálható, ezeket tehát ne írjuk a KO rovására és nem is küszöbölhetők ki teljesen, legfeljebb csökkenthetők (oktatók, hallgatók egyenlőtlen képességei, ambíciói, kényelemszeretet, a könnyebb út keresése stb.). *Magán a rendszeren belül elsősorban a következők okoznak problémát; szétforgácsolt a félév, ez sok tanulmányi, szociális, mozgalmi problémát felvet, hiányzik a KO és a folyamatos időszak közötti szerves kapcsolat, a nyelv esetében például a szinttartás sem megoldott, a szaktárgyakból való koncentrálás még nem általános, a koncentráltak egymáshoz sem kapcsolódnak, a fakultatív jelleg kellő szervezési munka hiján ötletszerű, szubjektív, nagy a lehetőség hobby jellegű tárgyak felvételére, igen eltérő a kollégiumok színvonala, sokan a legkönnyebbet választják, nagy a tanszékek terhelése* ebben az időszakban, a nyelvi tanszékek például csak külső erők segítségével képesek a feladatokat ellátni, akik nem állnak a tanszék erős irányítása alatt, *nem alakult ki még kép arról, mely tárgyak alkalmasak elsősorban, s melyek nem,* ezt súlyosbítja, hogy egyes tanszékek presztizsből ott és akkor hirdetnek koncentráltat, ahol a tárgy jellege vagy az objektív feltételek hiánya ezt nem javallja. *Az esti tagozaton viszont megfontolásra ajánlotta, hogy az egész oktatás koncentrált keretben történjék.*

(Folytatás a 2. oldalon)

Jubileumi vetélkedő

Előzetes feladatok

Már az elmúlt számban röviden felvázoltuk a jubileumi vetélkedő lényegét. Azóta a karok már többet megtudtak, s teljes erővel folyik a csapatok (80 fő) szervezése.

A csapatkapitányok: Általános kar: Csáki György, Ipari kar: Rácz Ágnes, Ker. kar: Láng Péter, I. évfolyam: Akar László.

Jelentkezéseddel támogasd Te is a karod!

A vetélkedő végleges időpontja: 1973. április 28. (szombat) 15 h. (Utána 20 h-tól buli az aulában.)

Most két héttel a vetélkedő előtt közöljük az előzetes feladatokat:

1. Készítsetek riportot egy nagyvállalat vezető beosztású dolgozójával! A vállalat nevét minden csapatkapitány megkapja. A riportot kazettás magnóra vegyétek fel, maximum 2 perc időtartamban és legkésőbb április 24-ig adjátok le a ker. kar külker II/3. csoport KISZ-titkárának.
2. Fényképezzetek össze egy állatseregletet Budapest hídjain és középületein látható állatszobrokból! (Önmagában — tehát nem hídon vagy középületen — álló állatszobor nem lehet.) A képet nagyítsátok fel és a vetélkedőre hozzátok magatokkal!
3. Készítsetek minél ötletesebb plakátokat (nagy méretűt) és helyezzétek el legalább egy héttel a vetélkedő előtt az egyetemen. Jelezzétek rajta, hogy melyik kar készítette — az elbírálás miatt.
4. A vetélkedőre hozzátok be az egyetemen található, szerintetek legelavultabb, de még használatos tárgyat!

Az eddigi négy feladat megoldásának mindegyikét a következő pontszámokkal jutalmazzuk: 20, 12, 6, 2.

5. Szerezzetek meg egy példányt az „EGYETEMI VEZETŐ" című lapból, és hozzátok el a vetélkedőre! (10 pont)
6. Gyűjtsetek minél több régi villamos átszálló-, és gyerekjegyet a vetélkedőig! Itt a legtöbb jegyet felmutató csapat 30 pontot kap, a többi a jegyek számával arányosan kevesebbet.)

Szervező bizottság
(Külker. II/3. csoport)

Írásbeli államvizsga minden szakon

— az esti levelező tagozaton is —

Az államvizsgák lebonyolításával kapcsolatban hozott határozatot az egyetemi tanács március 19-i ülésén. Ebben a tanévben *az esti levelező-tagozaton és a nappali népgazdaság tervező-elemző és tanári szakokon első ízben kerül sor az írásbeli államvizsgára,* s ezért *csak plusz—mínusz egy jeggyel befolyásolhatja a szóbeli eredményeket.*

A négyéves képzési idejű szakokon az elmúlt év tapasztalatainak figyelembevételével olyan tételeket dolgoztak ki, amelyekben több, különböző jellegű tárgyakban tanultakat kérik számon, és azt alternatív lehetőségként teszik fel a hallgatóknak.

Az államvizsga értékelését illetően kétféle variáció között dönthetett az egyetemi tanács. Az I. variáció szerint a diplomamunka 50%, az írásbeli és a szóbeli 25—25%-os arányban kell hogy szerepeljen a jegy kialakításában. A II. variációnál ugyancsak 50%-os súllyal szerepel a diplomamunka, viszont az írásbelinek és a szóbelinek együttesen 50%-ot kell kitennie. A II. variáció esetében a szóbeli-írásbeli súlyát az államvizsga bizottságra bízzák azzal, hogy a végső írásbeli-szóbeli jegy minél jobb megalapozottsága érdekében mérlegeljék a hosszabb vagy rövidebb szóbeli szükségességét, a szakdolgozatot és az írásbeli alapján így lehetőséget adnak a bizottságnak, hogy jobban koncentráljon az ellentmondásos esetekre. Az *egyetemi tanács az államvizsga értékelés ez utóbbi (II) variációját fogadta el.*

A felszólalók közül többen szóvá tették az írásbeli elkészítésére adott idő rövidségét. Ezért *döntöttek az idő meghosszabbításáról is,* melynek mértékét az oktatási rektorhelyettes a szaktanszékekkel és a hallgatókkal történt megbeszélés tapasztalata alapján határoz majd meg.

Ismét majális

A tavalyihoz hasonlóan szeretnénk május 1-ét megünnepelni. Az egyetem elől már együtt megyünk a központi felvonulásra (együtt tanáraink-kal). Remélhetőleg az idén sikeres lesz a transzparensfestési akció, melynek keretében tábláinkat mi készítjük el. A délutánt a Gellérthegyen levő Jubileumi Parkban töltjük.

Újdonságok: tanárainkkal és az egyetem dolgozóival együtt leszünk, a nálunk tanuló külföldiek önálló műsorral lepnek meg bennünket, a tánckar után az énekkart is szeretnénk megkérni, tanítsanak népdalokat, mutassák be ritkán hallható vidám összeállításukat, szeretnénk egy karok közötti dalosversenyt. A vállalkozó szellemű alapszervek (no és tanáraink) összeállítását szívesen fogadjuk (előzetesen jelezzék a kari szervező titkárnál), minden felmerülő ötletet szívesen fogadunk.

Természetesen vidám vetélkedőkkel (kötélhúzás, zsákbanfutás, lepényevés+ötletek) fejezzük be az ünnepélyünket.

A legrészletesebb programot időben biztosítjuk mindenkinek.

Szeretettel várunk mindenkit!

Szakszervezeti bizottság
KISZ-bizottság

Kitüntetettek

Hazánk felszabadulásának 28. évfordulója alkalmából kitüntetett munkatársaink:

MUNKA ÉRDEMREND EZÜST FOKOZATA

dr. Erdős Tibor

egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora.

1952. óta a Politikai Gazdaságtan Tanszék oktatója. Oktató munkáját jelentős részben saját kutatási eredményeit felhasználva, igen színvonalasan végzi. Jelentős szerepe van a kapitalizmus politikai gazdaságtana tananyag kidolgozásában, a tankönyv elkészítésében.

MUNKA ÉRDEMREND BRONZ FOKOZATA

dr. Szabados Anna

egyetemi docens, a közgazdaságtudományok kandidátusa, az Ipari Kar dékánhelyettese.

1952. óta az Ipargazdaságtan Tanszék oktatója. Oktatónevelő munkáját, közéleti tevékenységét nagy szeretettel, igen lelkiismeretesen végzi.

OKTATÁSÜGY KIVÁLÓ DOLGOZÓJA

dr. Ferencz László

tanszékvezető egyetemi docens.

A Magyar Honvédelmi Szövetség keretében végzett kiváló társadalmi munkájáért.

HAZA SZOLGÁLATÁÉRT ÉRDEMÉREM ARANY FOKOZATA

dr. Kolacsek András

egyetemi docens.

A munkásőrségben 16 éve kifejtett lelkiismeretes, eredményes munkájáért.

SZOLGÁLATI ÉRDEMÉREM

dr. Gondi József

egyetemi docens, a filozófiai tudományok kandidátusa, mb. dékán. A munkásőrségben 15 éve kifejtett eredményes, odaadó munkájáért.

Gratulálunk kitüntetett oktatóinknak!

Ünnep

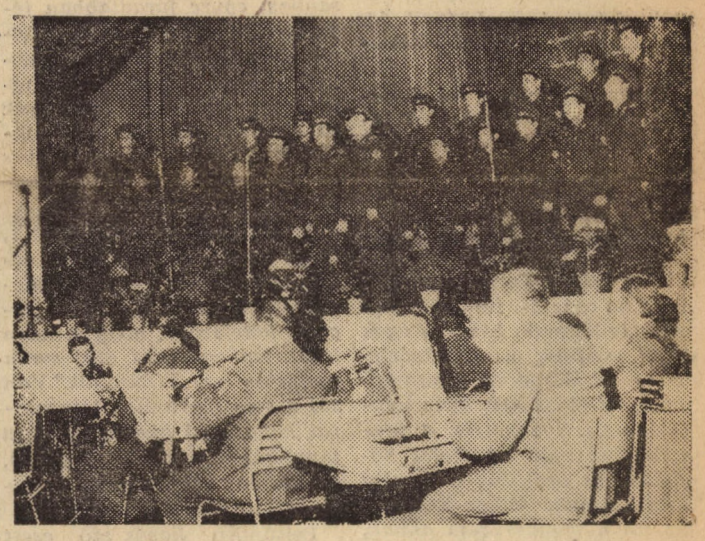

(FOTO: ESZES ISTVÁN)

Harmadszor ünnepelünk már ezen a tavaszon. Március 15-ének különös jelentőséget adott a Petőfi-jubileum. Lezajlottak a március 21-i ünnepélyek is. Április 4-én, hazánk felszabadulásának 28. évfordulóját ünnepeltük. Megemlékezésünket az MSZMP, a KISZ, a szakszervezet egyetemi bizottságai rendezésében, az egyetem aulájában tartottuk.

Az ígért közös éneklés, a résztvevők fokozottabb bevonása a műsorba sajnos elmaradt. Kár volt érte, hiszen november 7-én már nagy sikert aratott ez a forma. Kárpótlást nyújtott azonban a Szovjet Déli Hadseregcsoport Művészegyüttesének remek műsora, s egyetemünk irodalmi színpadának közreműködése.

A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után az irodalmi színpad műsora következett. Az irodalmi színpad műsora után adták át egyetemünk oktatóinak és diákjainak a párt- és KISZ-kitüntetéseket.

Egyetemünk dolgozói közül többen kaptak törzsgárdajelvényt. A KISZ KB nevében Fábián András, a IX. ker. KISZ-bizottság titkára Kiváló Ifjúsági Vezető kitüntetést nyújtott át Regőczi Istvánnak és dr. Mészáros Tamásnak, a KISZ KB aranykoszorús jelvényét Németh Györgynek, Farkas Istvánnak, Láng Péternek — és a KISZ KB dicsérő oklevelét Tömpe Ferencnek, Szép Katalinnak, Boda Sándornak és Lévay Ádámnak.

Ezután tartotta meg ünnepi beszédét dr. Stark Antal, az általános kar dékánja. Röviden áttekintette a második világháború magyar vonatkozású eseményeit. Beszélt az úri Magyarország bűntetteiről, a nácizmus kegyetlenségeiről. Kiemelte a magyarországi illegális mozgalmak jelentőségét, Bajcsy Zsilinszky Endre és társai hősies küzdelmét a fasizmus ellen. A kortárs szavaival szólt Pest, Buda, s az egész ország felszabadulásáról, az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulásáról, s a demokratikus fejlődés, az újjáépítés kezdetéről.

Hangsúlyozta, hogy sohasem szabad megfeledkeznünk arról a segítségről, amelyet a Szovjetuniótól 1945-ben, majd az ellenforradalom idején kaptunk, de nemcsak múltunk, hanem jelenünk is szorosan összefonódik a Szovjetunióval és a szocialista országokkal.

Dr. Stark Antal beszéde után a szovjet ének- és táncegyüttes műsora következett. Óriási sikert arattak az ismert orosz dalok: Knyipper Poljuskája, a Kalinka és a Süt a nap c. tréfás népdal. Az énekkar tagjai kedvvel énekeltek, s igazi orosz hangulatot varázsoltak az aulába. Műsoruk sokszínű volt. Az énekszámok között két pantomim-darabot is láthattunk, végül orosz néptáncegyveleg következett.

Mindent összevetve: az ünnepi műsor tartalmas volt és — főleg a szovjet vendégművészek jóvoltából — forró sikert aratott.

— kemény —

„Akik érzik, hogy így nem jó – tegyenek!"

Az ált. kari küldöttértekezlet tanulságai

A KISZ-tagok alapvetően két csoportba sorolhatók. Vannak, akik érzik és vannak, akik nem érzik. Mármint azt, hogy nem áll helyzete magaslatán ez a mi KISZ-mozgalmunk. Küldöttértekezleten általában az előbbiek vesznek részt. S bár a tapasztalat azt mutatja, hogy ez a lobogó elégedetlenség csak a legritkább esetben jelenik meg valamilyen valóban értelmes gyakorlati tevékenység hajtóerejeként, de lelkesítő hatású, szenvedélyes hozzászólások formáját öltheti, például küldöttértezletek alkalmával.

Az ált. karosok március 28-án megtartott küldöttértekezlete eltér ettől a hagyománytól.

Szokás szerint

a vezetőség beszámolója

volt az első napirendi pont, illetve az alig 12 oldalnyi írott anyag szóbeli kiegészítése.

A beszámoló jórészt azzal foglalkozik, hogy elvi kérdéseket tisztázzon. Nem utat, hanem irányt akar kijelölni számunkra, ún. döntő láncszemet keres, amely előmozdítja hosszú távú céljaink megvalósulását.

A kérdést nagyon szisztematikusan 3 oldalról közelíti:

I. tanulmányi munka,

II. politikai képzettség és aktivitás,

III. szervezeti fegyelem és felelősség szempontjából.

Mindegyik területen megállapítja, mi az, ami jelenleg rossz és mit kellene elérni, de arról, hogy mit csináltunk ténylegesen, csak nagyon kevés szó esik. És nem véletlenül.

Itt van elsőnek a mindannyiunkat egyaránt érintő tanulmányi kérdés. Az elmúlt küldöttértekezlet határozatot hozott a

tanulmányi véleményezés

elkészítéséről. Naponta dühöngünk az oktatási rendszerünkben fellelhető hiányosságok miatt, szidjuk a szemináriumokat és állandóan visszatérő téma, az előadások gyér látogatottsága. *Igényeljük a tanszékekkel való kapcsolat bővítését, és örültünk a tavalyi határozatnak. Akkor hát mégis mi a magyarázata annak, hogy egyszerűen nem teljesítettük?! Hogy az összegyűjtött tapasztalatok megvitatása helyett csupán szégyenkezve nyugtázhattuk Szücs Erika bejelentését: 26 alapszerv közül mindössze 5 adta le a tanulmányi véleményezést.* (Érdemes megjegyezni, hogy három II. és két III. éves alapszervről van szó.) Jellemző példája ez annak, hogy még az általunk igényelt lehetőségekkel sem élünk.

S ezek után

jöttek a hozzászólások.

s újra megfogalmazásra kerültek a régi nagy igazságok; hogy közösségalakítás nem megy érdekeltség nélkül; hogy az állami csoportra épülő alapszerv nem alkalmas forma, mert minden alapszervnek valami közös feladatra, azaz profilra van szüksége ahhoz, hogy jól funkcionáljon. Igaz ugyan, hogy az állami csoportok egy-egy szakon belül meghatározott területre koncentrálják a részvevőket, de az túl elvont. Közös célnak valami egészen konkrét kell, mint, pl. a II. éves tanár A-soknak az óralátogatás és -értékelés.

Tömören fogalmazva, már jó ideje a „horizontális vagy vertikális szisztémára épüljön-e a KISZ-alapszerv" című tyúk—tojás problémánál időztünk, amely a küldöttértekezletek egyik legnépszerűbb kérdése, amióta tényleges munka helyett annak keresésével vagyunk elfoglalva. *Teljes joggal kezdte Stark elvtárs a felszólalását azzal, hogy úgy érzi: zsákutcába jutottunk. Évek óta visszatérő standard problémánkká vált a közömbösség ellen és a közösség építéséért folytatott eredménytelen küszködés. Akik érzik, hogy így nem jó, azok sem tesznek semmit — tisztelet a csekély számú kivételnek —, sőt az az érzésem, hogy már szavakban is egyre általánosabban, egyre fáradtabban fejezik ki magukat.* Meglehetősen szenvedélytelen hozzászólások hangzottak el ezzel a témával kapcsolatban, *talán csak az AIESEC kapcsán a demokratikus centralizmus helyes értelmezése csigázta fel némiképp a kedélyeket.*

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy menet közben azért elhangzott *egy-két egészen merész javaslat is.* Így pl.: *„tegyük kötelezővé, hogy minden KISZ-tag egyetemi évei során megírjon egy TDK-dolit." Volt aki a szemináriumok látogatását kötetlenné akarta tenni, (a tanulmányi átlagtól függően), mások épp ellenkezőleg az ellenőrzést akarták szigorítani.*

Feltűnően *kevés szó esett politikai téren végzett munkákról.* Az elfogadásra került főbb

határozatok

a következők:

— politikai sorozatok indítása és pol. beszámolók rendszerének kiépítése.

— az alapszervekben közösségépítő feladatok felsorakoztatása

— a II. éveseknél instruktori rendszer bevezetése.

— tagfelvételi, elenőrzési és kizárási követelményrendszer rögzítése (abból a célból, hogy a tagösszeirást formális akcióból együttes és személyre szóló értékeléssé tegyük.)

— képviseleti tanács létrehozása, a tanácstagok beszámoltatása és a nyilvánosság biztosítása érdekében.

— tanulmányi bizottság foglalkozzon a felvetett tanulmányi problémákkal.

Ezután került sor az

új vezetők megválasztására.

Akkorra már a 67 meghívott közül jó néhányan hiányoztak, és a választás izgalmain túl többnyire azért szurkoltunk, hogy csak a kétharmados szavazóképes többség meglegyen még.

Végül is megszületett az eredmény:

titkár

Csáky György, II ng,

vezetőség

Kun András IV. tan. A, *Farkas Mária* II. pü., *Goldfinger Erzsébet* III. tan. C., *Horváth Ágnes* III. ng., *Vértes András* III. ng.

szaktitkárok:

Szabad Kati II. tan. C. *Száz János* II. ng., *Takács György* II. pü.

egy. tanácstag:

Vass László II. ng., póttag *Solt Kati* II. tan. A.

Külön figyelmet érdemelt

Stafira Zsuzsa beszámolója, aki *2 évig, mint egyetemi tanácstag képviselt bennünket.* Csak néhányat emelt ki a tárgyalt témák közül. Megemlítette a tanárképzési reformjavaslatot, amely nem valósult meg: a komplex államvizsga körüli problémákat, a csodásan kidolgozott házi ösztöndíjrendszerünket, amelynek egyetlen bibije, hogy a pénzünk kevés hozzá. Utalt arra is, hogy nemegyszer egyedül maradt véleményével, pedig általunk felvetett kérdésben emelt szót.

Tapasztalatai is azt bizonyítják, ami egyben az egész küldöttértekezlet legfőbb tanulsága: csupán demokratikus kereteink vannak, de nincs bennük demokratikus tartalom.

Béki Gabriella

KÖZGAZDÁSZ EGYETEMISTÁK A FASIZMUS ELLEN

A nyilas hatalomátvétel után a magyar ifjúság ügyével foglalkozó kormányszervek két cél elérésére törekedtek. Tervbe vették az egyetemisták nyugatra hurcolását, másrészt akit csak lehetett, be akartak vonultatni a hadseregbe. Az MDSZF egyetértésben a Magyar Fronttal ezt a tervet mindenképpen meg akarta akadályozni. Olyan alakulatot kívántak szervezni, amelyik beépülve a nyilas hadseregbe elszabotálja a háborút és alkalmas pillanatban bevonható a fegyveres felkelésbe.

A Görgey zászlóalj

Az alakulat fedőszerve a fehér partizán különítmény volt. A Görgey azonban hamarosan gyanússá vált a nyilasok szemében, mert rohamosan gyarapodott és az egyik Prónays őrmester, egy zsidó fiút is felfedezett közöttük. Ekkor Zimányi és csoportja előre megbeszélve a Görgeysekkel megtámadta a laktanyát és felrobbantotta annak kapuját. Az „álmukból felriadó" Görgeysek „izgatottan" rohantak az ellenkező irányba. A gyanú rövid időre elhárult.

Mikor már tarthatatlanná vált a helyzet, az újabb gestapós kihallgatások előtt vezetőjüknek sikerült elérnie az alakulat Ipolypásztóra vezénylését. Mikó Zoltántól a Magyar Front Katonai Bizottságának tagjától azt a parancsot kapták, hogy a század húzódjon a Börzsönybe, vegye fel a kapcsolatot a Vörös Hadsereggel és folytasson partizántevékenységet a németek ellen.

Tevékenységükről idézzük Nazarov őrnagyot a Vörös Hadsereg felderítőjét:

„1944. december 17-én és 18-án Vámosmikoláról járőrcsapatokban szivárogtak át a német-orosz vonalakon értékes adatokat szolgáltatva a német hadsereg tevékenységéről és páncélelhárító egységeikről. Ezek után 18—27-ig 1—15-ös csoportokban 5—10 orosz felderítővel nehéz felderítő feladatokat hajtottak végre, majd elfogták és hozzánk áthozták a német tiszteket és katonákat. Megállapították, hogy az ipolypásztói nagy Ipolyhidat a németek robbantásra előkészítették és hogy az milyen erős német őrizet alatt áll. Az éjszaka leple alatt egy csoportjuk a mi felderítő csoportunkkal együtt elvágta a gyújtózsinórokat, valamint a távbeszélő-vezetékeket. Márianosztrán drótkötélpályát rongáltak meg, hogy megakadályozzák a gépeknek Németországba való szállítását.

A mi csapatainktól elmenőben kijelentették, hogy tovább akarnak küzdeni a Vörös Hadsereg oldalán Magyarország felszabadításáért és jelentkeznek a Magyar Felszabadító Bizottságnál Debrecenben.

Nagybörzsöny, 1944. XII. 28.

Nazarov s.k."

Az alakulat pesti parancsnokságán, a Bimbó utcában fegyverraktár volt, s hogy megmaradjon, létfontosságú volt az ellenállási mozgalom számára. Egy kisebb töredék, 22 fő maradt vissza ennek őrzésére. Január 2-án a nyilasok támadást intéztek a partizántanya ellen. A heves tűzharcban több fasiszta elpusztult, de hősi halált halt a társait tűzzel fedező Hertelendy János közgazdász hallgató is.

A Táncsics Mihály zászlóalj

A nemzetőrségek felállítását célzó rendeletet kihasználva jött létre a másik egyetemi zászlóalj, a Táncsics. Három századból állt, a középső közgazdász század vezetője Szentpétery (Láng) Kálmán volt. Mai oktatóink közül tagja volt e századnak Ferencz László, aki már régóta antifasiszta tevékenységet folytatott, baloldali embereket bújtatott, szovjet felderítőkkel állt kapcsolatban. A nyilas hatalomátvételtől kezdve a század egyik profilja a röpcédulagyártás volt, ez viszonylag a zászlóalj „inkognitójának" megtartását nem veszélyeztette. A „nemzetőr" zászlóalj a Magyar Frontól olyan értesítést kapott, hogy a frontra vezénylést nem kerülheti el, s ha erre sor kerül, lehetőleg Zugliget vagy Rákoshegy felé orientálódjanak, ahol kommunista ellenálló sejttel vehetik fel a kapcsolatot. A kivezénylésre hamarosan sor került, de addig még sikerült Szentpéterynek, Ferencznek és Lassónak egy német fegyverraktárt felrobbantani. Szentpétery a kivonulás előtt összehívta a századot, mindenki egy nap szabadságot kapott, így aki nem akarta, nem kellett vállalnia a fegyveres harcot. Megfelelő papírok birtokában távozhatott mindenki. S azok a fiatalok, akik eleinte csak a túlélés kedvéért vállalták a nemzetőr szerepet, szinte kivétel nélkül visszajöttek, hogy fegyverrel harcoljanak a fasiszták ellen.

Várhelyi József zászlóaljparancsnok vezetésével a II. és III. század Rákoscsabára indult, az I. század pedig csigalassúsággal hozzákezdett az árokásáshoz a kijelölt helyen. Hamarosan azonban abbahagyták, és elindultak Rákoshegyre a megbeszélt találkozóra, ahol a három század egyesült, és azonnal felvette a kapcsolatot a helyi ellenállási csoporttal. Együtt támadták meg a nyilasházat, és az ott tartózkodó nyilasokat és tábori csendőröket lefegyverezték. Egy szovjet tisztet is sikerült kiszabadítaniuk. Miután a falut megtisztították, elhatározták, hogy parlamentert küldenek a Vörös Hadsereghez és felajánlják átállásukat. Sajnos a front zűrzavarában a Táncsics zászlóalj a járőr sorsáról visszajelzést nem kapott. Ellenben a tábori csendőrség hírt kapott a Rákoshegyen történt dolgokról és megtámadták a zászlóaljat. Több csendőrt megöltek, de az egyetemisták is több embert vesztettek és kénytelenek voltak visszavonulni Budapestre. Azonban Budapesten is az együttlét már egyet jelentett az öngyilkossággal, a tarthatatlan helyzetben kénytelenek voltak január 12-én szétoszlani. A távozók között volt Ferencz László is. Ferencz az egyetemi zászlóalj papírjainak birtokában próbálta keresni az ellenállási mozgalmat. Az Andrássy úton egy nyilas járőr feltartóztatta és közölték vele, hogy pont az „ilyen alakokat" keresik. Az igazoltatást légitámadás zavarta meg, s ekkor az elfogottakat a Rádiusz mozi előcsarnokába terelték. Ferencz az utolsó „igazolási lehetőséghez" folyamodott. Egy kézigránáttal felrobbantotta a mozi bejáratát, és a robbanás okozta rémületben tizedmagával sikerült elmenekülnie.

Farkasházy T.

A koncentrált jövője

(Folytatás a 1. oldalról)

DR. BEDŐ GYULA KIEMELTE,

hogy végre találtunk egy olyan konstrukciót, amelyik folyamatosan tud alkalmazkodni a változó feltételekhez, megszüntethetők a reformokkal járó állandó konstrukcióváltozások. Az egyes koncentrált típusok jövőjét elemezve rámutatott, hogy *az első féléves számítástechnikai koncentrált anyaga néhány éven belül középiskolai tárgy lesz, ennek megfelelően megszűnik és már most gondolkoznak, hogy helyette — bevezetés a közgazdaságtan tanulmányozásába címmel — egy sokok által hiányolt olyan stúdiummal kezdődjék az egyetemi oktatás, amelyik áthidalja a két iskolatípus közötti módszertani és tartalmi különbözőségeket.* A hézagpótló, a középiskolai differenciák csökkentésére indított nem kötelező koncentráltak a vártnál kisebb szerepet töltenek be, a hallgatók 25—30%-a vett ezeken részt.

A vita további résztvevői habár más-más oldalról világították meg a kérdést, egyaránt *hangsúlyozták, hogy a koncentrált oktatási forma alapjában véve bevált, de igazi lehetőségeit még korántsem használtuk ki.* A fentebb ismertetett hiányosságokon felül *megemlítették még a koncentráltak némileg egységes követelményrendszer kidolgozásának szükségességét, a szaktanszékek fokozottabb bekapcsolódását, a kellő időben tartalmilag is részletes meghirdetést, a KO szerepének és helyének pontos tisztázását, az oktatás egészében, valamint azokat a módszertani, pedagógiai problémákat, amiket ez az eltérő oktatási forma felvet,* például a délelőtti foglalkozások szerves kapcsolatát az otthoni egyéni munkával és ennek számonkérését.

AZ EGÉSZNAPOS ÉRTEKEZLET

dr. Solymár Károly zárszavával ért véget. Oktatási rektorhelyettesünk köszönetét fejezte ki az érdekes és alapos hozzászólásokért, amelyek jelentősen meg fogják könnyíteni az Egyetemi Tanács munkáját.

Ft

START

(Foto: Simor István

A diák kérdez

? A kutatva tanulás megköveteli a kutatási módszerek ismeretét. Jó módszerekkel egy évekkel ezelőtt olvasott könyvről vagy cikkről készült jegyzetünk is bármikor újra elővehető, felhasználható. A cédulázás, a bibliográfiák, útmutatók, katalógusok kezelése és az irodalom felderítése, a téma körülhatárolása kicsit külön szakértelmet kíván. De a hagyományos tanulás is megkönnyíthető, ha tudunk rendszerezni — ha tudunk tanulni.

Kutatási, tanulási, cédulázási, könyvtárhasználati módszerekről a „rászorulók" kitől kaphatnak felvilágosítást? Nem kellene-e már az elsősöknek néhány ilyen témájú előadást tartani?

! Dr. Balázs Béla egyetemi docens.

A kérdés rendkívül aktuális és komoly hozzájárulást jelent a felsőoktatás korszerűsítési problémáinak megoldásához a Közgazdász szerkesztőségének az a törekvése, hogy napirendre tűzi. Szinte minden országban foglalkoznak ezzel a problémával, hiszen ez a felsőoktatásnak egyik legidőszerűbb kérdése.

Egyetemünkön e probléma megoldásának két fázisát lehetne megkülönböztetni:

1. Mit tehetünk jelenleg és
2. hogyan lehet a problémát a jövőben megoldani?

Ad 1. Véleményem szerint e feladat megoldása jelenleg a nevelő tanári munka keretében biztosítható legeredményesebben.

Álláspontom ugyanaz, mint amit 1968-ban kifejtettem (A kommunista nevelő tanár tevékenysége a hallgatók tanulmányi munkájának segítése területén. Az oktató-nevelő munka tapasztalatai és problémái a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, Budapest, 1968. 56—111. 1. elsősorban a 85—101. oldalakon).

Ami a munka megszervezését illeti, természetesen érvényesíteni lehetne az önkéntességet is, véleményem szerint azonban erre mindenki „rászorul".

A munka tartalmát illetően fontosak az előadások, de legalább ilyen fontos a gyakorlati feladatok megoldásának irányítása. Nem elég csak elméletileg tisztázni, hogyan kell ennek feladatait megoldani, konkrétan, gyakorlatban is be kell mutatni a metodika alkalmazását.

Időpontjául az első referátum elkészítése előtti időszakot javasolnám, mert ekkor lehetne kapcsolni az elméleti ismereteket a gyakorlati tevékenységgel.

Ad 2. Perspektivikusan ez a feladat szervesen bele kell, hogy épüljön a felsőoktatás gyakorlatába és nélkülözhetetlen elemévé kell, hogy váljék a korszerű oktatási formák, módszerek, eljárások alkalmazásának.

A fejlődés objektív szükségszerűséggel megköveteli, hogy a „kutatási, tanítási módszerek, cédulázási könyvtárhasználati módszerek" elsajátítása ugyanolyan természetes és szükségszerű legyen egy egyetemi hallgató számára, mint pl. ma a szemináriumi foglalkozásokon való részvétel.

— Úgy gondoljuk, a fenti problémakör felvetése és a megoldási lehetőségek keresése, forszírozása továbbra is igen aktuális, szinte égető feladat — ezért még a témára vissza fogunk térni nagyobb cikk keretében. Annál is inkább, mert a „módszertani" átadására, a különböző tanulási, kutatási fogások ismertetésére az utóbbi időben egyetemünkön is voltak elszórva példák.

Szerk. **Koncz Gábor**

(Folytatása következik)

TDK – TDK – TDK – TDK – TDK – TDK

Vállalati gazdaságtani szekció

A vállalati gazdasági szekcióban ismertetett dolgozatok a vállalati, különösen iparvállalati elmélet és az élő gyakorlat problémáival foglalkoztak. A 11 előadott és megvitatott dolgozat a feldolgozott témaköröket tekintve alapvetően azt tükrözte, hogy az előadók témaválasztása az aktuális vállalati gyakorlatra és a szakirodalom aktualitásaira reagál.

A szervezés területéről a — szervezettség fokának mérési problémái, — az információs rendszer (számítástechnikai), — a vállalati belső mechanizmus kérdései kerültek feldolgozásra és ismertetésre, míg a vállalati gazdaságtan témaköréből — a műszaki fejlesztés, — a készletgazdálkodás, — a beruházónak finanszírozása, — a beruházásgazdaságosság, — az exportösztönzés, — a vállalati jövedelemre ható tényezők, — a fejlesztési politika — és az ár, nyereség összefüggései voltak a feldolgozott és előadott témák.

A konferencia, mint a hallgatók tudományos eredményeinek közlése színvonalas, mint verseny pedig kiegyensúlyozott volt. Az írásbeli munkák többsége széles szakirodalmi bázison nyugodott, s a dolgozatok egynémelyike igen jó szintetizáló képességről tanúskodott a szakirodalom eredményeinek felhasználásában.

Különösen értékesnek tekinthetők azok a munkák, amelyek egy elméleti megalapozás mellett eredményesen kíséreltek meg konkrét vállalati tapasztalatok vizsgálatát, néhány helyen éppen az elmélettel való ütköztetését.

A rövid előadás formájában ismertetett dolgozatok azt bizonyították, hogy az írásbeli munkák gondolatvilága, a hallgatók szándéka, a végzett munka valódi értéke, az írásbeli és szóbeli teljesítmény együttes lemérése útján lehet valósághű. Az elkészített dolgozatok többsége frappáns és lényegretörő kiselőadás formájában kerekké tette azokat a szándékokat, amelyek a dolgozatban megjelentek. Néhány hallgatót éppen a vezérgondolatot vagy fő mondanivalót kiválasztó kiselőadás segített hozzá a viszonylag halványabb írásbeli teljesítmény valódi értékének feltárásához.

Mind a 11 dolgozat és kiselőadás kiegyensúlyozott versenyt jelentett, ahol voltak győztesek, de nem voltak vesztesek.

Az értékelés során 7 hallgató teljesítménye helyezést érő volt, s ezáltal módosultak az értékelés kezdeti alapelvei. A szervezettség fokának mérési problémáiról és a tőkés exportösztönzésről szóló dolgozatok kiemelkedtek, s mint két egyenrangú teljesítmény a szekció I. helyezett munkái lettek.

Közel azonos szintű teljesítményt nyújtottak azok a hallgatók, akik a szekció három második és két harmadik helyét foglalták el.

A szekció munkájában a pécsi tagozat hallgatói is részt vettek, s a három hallgató közül az egyik harmadik helyezést ért el.

Örvendetes tényként kell kezelnünk, hogy e dolgozat készítőinek és a díjazottaknak is többsége a III. évfolyam hallgatója volt. Mind a hallgatói tudományos tevékenység egy értékes láncszeme egy-egy dolgozat, mind pedig jó kirándulás a diplomamunka elkészítéséhez.

A színvonalas és kiegyensúlyozott verseny minden résztvevőjének munkáját elismerés illeti.

Dr. Belyácz Iván
gyakornok, Pécs

Március 29. és 31. között jubileumi tudományos diákköri konferenciát tartottak egyetemünkön. A 12 szekcióban megrendezett ülésre 89 dolgozat érkezett be. Az egyes szekcióülések vitáin munkatársaink is részt vettek, tudósításaikkal megpróbáljuk visszaidézni a három nap történetét, hangulatát.

FILOZÓFIAI ÉS TUDOMÁNYOS SZOCIALIZMUS SZEKCIÓ

Egyetemünk történetében idén fordult elő először, hogy

estis hallgatók is pályáztak a TDK-ra. A három beküldött „estis" dolgozat közül kettő erre a szekcióra érkezett be.

A délelőtt folyamán négy előadást hallhatott a nem túl nagy számú nézősereg. Először a két filozófiai témájú munkát ismertették szerzőik.

Sándor László I. éves hallgató „Megjegyzések egy, a marxizmus emberfelfogásával kapcsolatos kérdéshez" című dolgozatát mutatta be.

Ebben elsősorban Marx művei nyomán, a marxizmus emberkoncepcióját ismertette, és bírálta az ezzel kapcsolatos mai „nyugati" értékeléseket is. Dolgozatának fő érdeme, hogy elsős létére, tehát féléves egyetemi filozófiai tanulmányok után készítette el a dolgozatát.

Ezután Simka Éva II. éves hallgató ismertette „Adalékok az érték és értékrendszer problémájához" című dolgozatát.

Előadásában izgalmas kérdésekre keresett választ: mi a társadalmi érték? Az értékrelativizmus és az örök érték ellentmondása. Külön lehet-e választani a társadalmi és a gazdasági értéket? S bár mint elöljáróban maga is mondta, nem talált minden kérdésre megnyugtató megoldást. Jó néhány egyéni és pozitív észrevétellel, gondokkal hozzájárult a kérdés jobb megértéséhez.

Szintén délelőtt hangzott el Urbán László dolgozata, melyet a MEFESZ szervezeti és politikai fejlődéséről írt.

Szerzője, aki ezenkívül még két dolgozatot adott be erre a szekcióra, ezzel a munkájával első díjat nyert.

A délután ismertetett négy dolgozat közül a legnagyobb érdeklődés Körmendi Katalin V. éves esti hallgató előadását kísérte, amelynek címe: „Adalék a Horthy-korszak Petőfi-képéhez."

Ebben szemléletesen mutatta be, miként próbálták a kor vezető politikusai kisajátítani maguknak Petőfit, hogyan próbálták a népben élő Petőfi képét eltorzítani.

Mint a másnapi díjkiosztó és értékelő ünnepségen

dr. Poller Imre, a szekció elnöke elmondta a szekcióra beküldött dolgozatok színvonalával a zsüri elégedett volt, az előadások érdekesek voltak.

A közönség részéről evvel mi is egyetérthetünk.

— földes —

Először, de nem utoljára

— „HA EGY AMERIKAINAK

nyúlpaprikásra fáj a foga, a recept utasítása szerint először is vesz egy nyulat" — idézi patronáló tanára találó hasonlatát Eszes István (II. népg. terv), aki harmadmagával, Lázár Piroskával (II. ng. terv) és Kopányi Mihállyal (III. népg. terv.) együtt egy III. díjas számítástechnikai TDK-dolgozat büszke tulajdonosának mondhatja magát. — Magyarországon ez idáig a vállalatok többségénél hasonlóképpen kezelték az elektronikus számítógépeket: ha úgy vélték, hogy szükségük van egyre, mellőzve bármilyen tudományosan megalapozott vizsgálatot, megvették. Ez a gyakorlat tulajdonképpen egy népgazdaságilag rendkívül káros nemtörődömség. Következményeiben egyrészt arra vezetett, hogy az országban pillanatnyilag található 160 elektronikus számítógép túl nagy változatosságot mutat gyártó és típus szerint, s ez beszűkítette a szerelési lehetőségeket és anarchiát teremtett az alkatrészellátás terén. Másrészt, a vállalatok nem vették tekintetbe azt, hogy egy számítógép fogadása módszeres felkészülést kíván, amely kiterjed a termelés megfelelő fokú átszervezésére, a géppel szemben támasztott követelmények felmérésére, és csak ilyen információk birtokában tanácsos a vállalat igényeinek eleget tevő számítógép-típus keresésére indulni. A probléma így számunkra úgy merült fel, hogy elképzeltük: ha a jövőben is a mai rendszertelenség uralkodna, könnyű megjósolni, hogy ez milyen káoszhoz vezetne a IV. ötéves tervben előirányzott 400 db-ra felnövekvő számítógépparkunkban.

— Milyen gondolatsor vezetett titeket az alapvető gond megfogalmazásától a megoldást jelentő út kereséséig?

— A FENTI KÉRDÉST

úgy alakítottuk át, hogy „milyen elméleti meggondolásokkal kell számolnunk egy adott feladatterület ellátására beszerzendő számítógép kiválasztásakor?" Konkrétabban: milyen módszerrel hasonlítható össze a legkülönbözőbb számítógépek több száz paramétere annak a célnak a függvényében, amelyre a gépet alkalmazni kívánjuk? Ebben a témában a kutatások hazánkban 1967—68-ban indultak meg, és mi is ezekre támaszkodtunk, amikor tavaly elkezdtük a munkát a Csépai János vezette fakultatív számítástechnikai kurzuson.

— Hogyan alakult meg ez a kis „team", amely aztán a sikeres együttműködésnek ilyen szép példáját mutatta?

— Kezdetben sokan jártak erre a tárgyra, végül azonban csak mi maradtunk meg törzstagokként, akik valóban mélyen érdeklődtünk e terület iránt. Munkamegosztás van közöttünk, a feladatokat szétosztottuk egymás között. Természetesen tekintélyes mennyiségű irodalmat kellett feldolgoznunk (bőven akadt közte idegennyelvű is), és hatalmas segítséget kaptunk patronálónktól, Csépai Jánostól, akinek ezért köszönettel tartozunk. Ezt a dolgozatot — amely mostanáig az egyetlen kifejezetten számítástechnikai TDK-pályamű az egyetemen — csak az első résznek tekintjük, ezért csupán a probléma egyik felével, a számítógépek műszaki jellemzőinek, a hardware számszerűsítésével foglalkoztunk. Jövőre ki szeretnénk terjeszteni az elemzését software mutatók összehasonlítására is.

— Milyen visszhangot váltott ki munkátok a felolvasáskor és hogyan értékelitek azt?

— SAJNOS, MIVEL

régebben nem merült fel ilyen igény, nem is alakítottak ki számítástechnikai szekciót, így kénytelenek voltak „bedugni" minket néhány matematikai és statisztikai dolgozat közé a módszertani szekcióba. Az értő és érdeklődő hallgatóság zömét a Számítástechnikai Klub lelkes „drukkerei" tették ki. Hiányoltuk, hogy más szekciókkal ellentétben, nálunk nem jelent meg egyetlen vállalat képviselője sem, pedig az ilyen munkák figyelemmel kísérése, sőt az együttműködés nekik legalább annyira érdekük lenne, mint nekünk.

— „Jövő" és „számítástechnika" kapcsolódó fogalmak-e további terveitekben?

— Feltétlenül a számítástechnika felé fogunk orientálódni a továbbiakban is, hiszen fölösleges ecsetelni, hogy milyen beláthatatlan perspektívája van ennek a tudományágnak. Kérésünk a tanszék felé csak annyi, hogy segítsék próbálkozásainkat — és az utánunk jövőkét — más tanszékekhez hasonlóan pl. témakiírással, iránymutató javaslatokkal.

Szűcs Györgyi

Egy külföldi TDK-s

NGUYEN QUOC HUY IV. évfolyamos népgazd. terv. szakos vietnami hallgató.

III. díjas TDK-dolgozatának címe: A jövedelemszabályozás és anyagi érdekeltségi rendszer néhány aktuális kérdése.

— Még év elején a külföldi diákok egyik összejövetelén javasolták, hogy írjunk TDK-t, én komolyan vettem. Nagyon hasznos volt számomra a TDK-munka, mert mintegy felkészített a diplomamunkám írásához. Ránevelt az önálló tudományos munkára, gyakorlatot szereztem az irodalomgyűjtésben és feldolgozásban.

A magyar nyelvű előadás nem okozott komolyabb problémát, mert elhatároztam, hogy bátran fogok beszélni, azonkívül a szobatársamtól is sok hasznos tanácsot kaptam. Még arra is felkészültem, hogy kérdezzenek, vitatkozzanak velem, ám a bizottság (félve, hogy túl mély vízbe dob) ügyesen útját állta a kérdéseknek.

Ezt a témát azért választottam, mert meg akartam ismerkedni az új gazdasági mechanizmus reformjának aktuális kérdéseivel. Azért érdekel a dolog, mert úgy érzem, benne foglaltatik a szocialista rendszer jelenlegi legnagyobb gazdasági problémája. Hazatérésem után hasznosítani szeretném ez irányban szerzett magyarországi tapasztalataimat.

Kereskedelem-gazdaságtan, Agrárgazdaságtan

A SZEKCIÓ LEGJOBB dolgozatának *Szabó Márta* V. évf. tanár D-szakos „A Budapesti kisker. forgalom és hálózat főbb összefüggései vonzásszámítás alapján" című munkája bizonyult. Két azonos felépítésű mutató — az egy főre jutó forgalom és üzleti terület — segítségével az egyes kerületek különböző típusú üzleteiről kimutatta, hogy melyekben mutatkozik kapacitáskihasználatlanság, illetve túlzsúfoltság. Az így kapott adatokat koordináta rendszerben ábrázolva igen szemléletes képet kapott a főváros üzlethálózatáról. *A módszer az eddig használatos vonzásszámítási mód továbbfejlesztése, a gyakorlatban jól alkalmazható,* segítségével megállapítható, hogy adott település mely pontjai a „bevásárló központok", s hogyan kell azokat tovább fejleszteni. *Szabó Márta elemzését és eredményeit ügyesen felépített, plasztikus előadásban ismertette.*

Csima Endre IV. évf. belkerszakos, dolgozatában a reklámhatékonysággal, különösen a rádió- és TV-reklámokkal foglalkozott, *megállapításait a Woolmark magyarországi reklámakciójának tanulságaival támasztotta alá.* A téma gyakorlati volta miatt nagy érdeklődés kísérte az előadást, s az utána kialakult vitában értékes hozzászólást tett *Varga György,* az MRT propagandaosztályának vezetője.

Horváth Gyula III. éves pécsi pályázó, a Baranya megyei Általános és Fogyasztási Szövetkezetek üzletpolitikájának problémáiról tartott előadást. *Munkájának nagy érdeme, hogy egy tudományosan még alig vizsgált terület kérdéseit boncolgatta.*

Butyka László IV. évf. belkeres hallgató döntésről és döntési modellekről szóló dolgozatának ismertetése során — bár *az előadás elmélyült munkáról tanúskodott* — érezni lehetett, hogy ennek a dolgozatnak más szekcióban lett volna a helye, hiszen elsősorban rendszerelméleti és valószínűségszámítási problémákkal foglalkozott.

A szekcióülés általános tapasztalataként elmondható, hogy elsősorban a kereskedelem és a vállalati marketingtevékenység gyakorlati problémáit vizsgáló munkák tarthattak számot nagyobb sikerre, azokat kísérte nagyobb érdeklődés.

★

AZ AGRÁRGAZDASÁGTANI szekcióban igen jó dolgozatok mellett kimondottan gyenge munkák is bemutatásra kerültek.

A legérdekesebb előadás *Sebők Emília* IV. évf. agrárosé volt, aki *a búza termésátlagát befolyásoló tényezőket elemezte, számítógépen lefuttatott, többváltozós regressziós és korrelációs vizsgálat alapján.* Előadásának jelentős pozitívuma volt, hogy *felhívta a figyelmet az általa használt módszer fogyatékosságaira is,* a finomítási lehetőségekre, s szólt a gyakorlati alkalmazás elterjedésének akadályáról.

Urbán László IV. évf. agrárosok itt bemutatott két dolgozata az 1945. utáni Szolnok megyei agrárfejlődés sajátosságairól szólt.

Bittner Ilona és *Kürthi Klára* III. évf. agrárosok a tojástermesztés lineáris programozásáról írtak dolgozatot. A program segítségével összehasonlítást tettek különböző technológiai eljárások hozamai között.

Zsembery Á.

KULISSZATITKOK

Bemesélte: „Kölcsönkérte a magnómat, aztán két délutánra bezárkózott. Rámondta a szöveget, letörülte. Utána újra kezdte."

Én amikor a munkatudományi szekció ülésén hallgattam Böszörményi Ferenc (IV. éves, iparszakos) előadását, nem is gondoltam, hogy magát az előadást is ilyen precíz munka előzte meg. Az persze feltűnt, hogy papír nélkül ad elő — s mégis logikusan, zavartalanul. Kimunkáltak voltak ott a mondatok —, s a válaszoknál, a kiselőadás után kialakult vitában sem kapkodott; érződött, hogy biztos a témájában. Jól ismerem Böszörményit — tudom, nem erős odala a szereplés. Éppen ezért kapott meg első látásra-hallásra magabiztos fellépése, számomra zavarmentes témakezelése. El is határoztam, hogy utána nézek a „kulisszatitoknak". Sőt mi több — el is árulom őket. Hiszen a TDK önmagában véve is elég jelentős dolog szerintem —, de azért a lényeges, az izgalmas; mégiscsak az előkészítő munka.

Hajlamosak vagyunk arra, hogy „ragyogjunk", egy-egy röpke odamondásban csillogtassuk magunkat — s az aprólékos, sokszor talán szöszmötölő munka eltűnik, kiesik látószögünkből. A TDK-val kapcsolatban is jó ideig csak beszéltünk (sok esetben most is csak beszélünk) arról, hogy az tulajdonképpen Tudományos Diákkör, s a dolgozatok nem a konferencia miatt kell, hogy készüljenek. Éppen a lényeg maradt el — vagy tűnt el — a kör. Éppen az, hogy a munkák érlelő viták, közös kutatások, több szakaszban folytatott megbeszélések után kerüljenek csak a „pódiumra".

A munkatudományi tanszéken úgy látszik elfogadják és követik azt a kutatási elvet, hogy tanár és diák együtt dolgozzon. Sokat hangsúlyozzuk ezt, mint a modern oktatás követelményét. Pedig éppen, hogy nem modern ez — hiszen a tudomány ős és hőskorában ez volt a természetes. Csak manapság gyakorta úgy tesznek sokan, mintha ez valami új és nagy követelmény lenne. Böszörményi Ferenc például azzal, hogy részt vesz a tanszék kutatómunkájában — bepillantást kaphat abba, hogy hogyan is áll össze egy tanulmány, mi mindent kell azért tenni és átolvasni, hogy egy-egy témában épkézláb javaslattal állhassanak elő. No, meg a cikkek jegyzetelése, adott szempontok szerinti csoportosítása, értékelése felkeltette benne a vágyat, hogy hiszen ő is akar valamit az asztalra tenni. Valami kézzelfogható.

Szakszemináriumi témája: a munkatermelékenység. S tulajdonképpen itt kezdődik TDK-dolgozatának a története. A szemináriumok jó légköre, a téma átrágása már alap arra, hogy valaki maga is munkához lásson. Talán inspiráló erő az is, hogy a tanszéknek fiatal gárdája van, akikkel „pertu" sok mindent meg lehet beszélni. Négyen vannak a szakszemináriumi csoportban. — Demeter Anna, Kopasz Gizella, Martin Katalin és Böszörményi — s mind a négyen írtak TDK-dolgozatot. S fel is készültek rá, mert Nagy Sándor tanársegéddel alaposan átbeszélgették a dolgozatot. A konferencia előtt ők négyen készültek az előadásra. Az elmondani valót felmondták egymásnak, stoppolták az időt. Mindezt azért, hogy az alatt a húsz perc alatt minden lényegeset el tudjanak mondani, s ne kerüljenek zavarba az esetleges vita alatt se.

No, a készülésnek meg is lett az eredménye, mert a szekcióban Böszörményi Ferenc első díjat kapott, Véghné Martin Katalin pedig az egyik második helyezést szerezte meg.

No, de tulajdonképpen miért is ír valaki TDK-t? Böszörményi például úgy érezte, hogy az elmúlt három év alatt nem sok mindent csinált — mármint olyat, ami kézzel fogható, rendezett, s egy kicsit talán maradandó is. Kevésnek látta azt, hogy egy-egy plusz könyvet elolvas a kötelező anyag mellett. Elsősorban önmagának akarta megmutatni és bebizonyítani azt, hogy többre is képes. Persze kellettek az elfutó délutánok, a nagy élmények nélkül szaladó évek. De ha egy csomó minden nem sikerült, amibe belekezdett az ember — az egyetem vége felé már önmagának tartozik azzal, hogy egyszer szembe kerüljön igazi énjével, bebizonyítsa, hogy tud kitartóan, eredményesen, célra tartva is dolgozni.

Mindenképpen szeretné folytatni a kutatást, vagy magyarán szólva — szeretne tanulni tovább, mert úgy véli, most érzett rá igazán a tanulás ízére.

Hát nem nagy kulisszatitkok ezek. Csak éppen néhány foszlány egy dolgozat „motivációjából". S talán itt-ott magunkra is ráismerünk — mert valahol talán mindenkiben ott bujkál az érzés —, bebizonyítani a lelkiismeretünknek, hogy nem fecséreljük el az időt.

Koncz Gábor

(Foto: Bajusz Károly)

A kispolgáriságról

Magyarországon minden ezer lakosra jut 23 személygépkocsi és minden tízre egy „frizsider", és itt még sorolni lehetne az adatokat, jólétünk mutatóit. Mindemellett egyre többre vágyunk. Jobban, szebben, tartalmasabban szeretnénk élni.

Hol a határ? Vágyainkat, terveinket csak jövedelmünk korlátozza. Az emberek nagy többsége megdolgozik a jólétért.

Nem szabad félni a sematizmus vádjától, hogy kimondjuk; igenis fáradságos munkával keresik meg árát értékeinek. Nem szabad sajnálni a néhány ezer forintos havi jövedelmet attól a csepeli, ózdi, dunaújvárosi munkástól, aki keményen helytáll a martinnál, a kohónál, vagy egyéb posztokon. S még inkább irigyelni nem szabad a tisztességes bérért vásárolt hűtőszekrényt, motorkerékpárt, de még a hétvégi házat sem.

A gyűjtögetők

Nem irigylem mások megszerzett értékeit, legyen az akár anyagi, akár szellemi természetű, csak aggódom. Féltem azt az embert, aki elvész értékei közt, azokat fetisizálja, s oly nagyra nőnek szemében, hogy ő maga szinte törpévé válik. Ezek az emberek elvesztik természetes értékítéleteiket a tárgyak, dolgok fölött. Elfelejtik, hogy mindezek szükségleteik kielégítését szolgálják és nem szabad, hogy céltalan, kapzsi gyűjtőszenvedély tárgyává legyenek.

Ilyen mentalitás talaja lehet a humánum háttérbe szorulásának. Úgy érzem, valahol ezen a talajon tenyészik a kispolgárság is.

Mit értünk napjainkban e fogalom alatt? Az ember magatartása akkor válik kispolgárivá, amikor ösztönösen, vagy tudatosan de mindenképp egoizmusból, önzésből, kényelemszeretetből leszűkíti, megszünteti kapcsolatát a kisebb és nagyobb közösségekkel.

Gyökerek

A kispolgári szemlélet kialakulásában több tényező is közrejátszik. Egyik sem egyedüli meghatározó, csak a megvalósulás valószínűségét növeli mindegyik a jelenlétével.

Fontos alkotórész az az ismerős gondolkodásmód, életszemlélet, magatartásforma, mely még a magántulajdonosi korszakhoz kapcsolódik. Jelenlétüket egyáltalán nem találjuk furcsának, mivel még él az a generáció, mely szokásaiban, életszemléletében magában hordozza, vagy tudat alatt őrzi, sőt gyakran tovább örökíti e vonásokat. Ezt erősítik a tőkés világrendszerből hozzánk érkező impulzusok, a szellemi, pl. művészeti termékek is. A tőkés rendszerben készült film, vagy irodalmi alkotás élvezésekor a cselekmény egyes mozzanatainál általában nem figyelünk fel, vagy természetesnek találjuk önkéntelenül is a kispolgári természetű magatartásformákat.

E tényezők mellett szerintem egy pszichikai vonás is jelentkezik. A kényelem és jólét magával, hoz egy bizonyos fokú szellemi eltunyulást, passzivitást is. A passzivitás, érdektelenség, szintén a kispolgárság tulajdonságai közé tartoznak. Ennek oka lehet egy társadalmi méretekben jelentkező fegyelmezetlenség, lustaság, káros kényelemszeretet (alapja többek között mozgáskultúránk elhanyagolása, melynek lélektani következményei is vannak), vagy egy rosszul értelmezett egzisztencia féltése.

Természetesen az aktivitás, közösségi tevékenység sokkal több energiát, fáradságot igényel, mint a tétlenség, a csendes szemlélődés. Vállaljuk ezt a pluszt, megéri? Szocializmus, közösségi munka, másokkal való törődés, aktivitás — gondolatok, melyek tartalmát ismerjük, tudjuk azt is, hogy előrehaladni csak együtt, közös akarattal lehet. Persze haladni lehet úgy is, hogy visznek. Visznek engem, téged, őt is, de akkor még mindig vannak, akik cipekednek, és többen vannak, többen kell, hogy legyenek, mert helyettem is lépnek, hogy engem vihessenek. Helyünk legyen ott, hol lépnek és nem hevernek várva arra, hogy vigyék őket! Csak így haladhatunk, mert mindenki nem henyélhet.

A hallgatók részéről jelentkező

KÖZÖMBÖSSÉG, PASSZIVITÁS

nehézségeket okoz a tanulmányi előmenetelben és a közösségi munkában egyaránt. A tanulmányi munkában a közömbösség akadályozza az előrehaladást, rengeteg fölös energiát rabol. Kiváltó oka nagyon komplex és sok problémát vet fel. Ez viszont megint visszahat a tanulmányi munkára.

HANYAGSÁG, FEGYELMEZETLENSÉG

Saját munkánk lebecsülését tükrözi. Ezekkel a magatartásformákkal azt jelezzük, nem értékeljük feladatainkat olyan fontosnak, mint ahogy magunk is, mások is elvárnák, mint ahogy az elvárható.

AZ EGOIZMUS

általános megnyilvánulása, ha valaki feladatait példásan elvégzi, sőt kitűnően, de önmaga képzésén kívül mással nem törődik. Nem törődik környezetével, ami később tanulmányi és egyéb problémák forrásává válik.

Úgy érzem egyetemünk anyaga, célkitűzése, marxista képzésünk elősegíti a helyes szemlélet kialakulását. Ezekkel a gondolatokkal vitatkozni lehet, sőt kell is. Tisztázni kell a problémákat, hiányosságokat, hogy változtatni tudjunk rajta.

György István

Söpörjünk a házunk előtt

Hogyan él nálunk az egyetemen, hallgatói körökben ez a probléma?

Az alapvető anyagi jólét nincs egzisztenciális szinten biztosítva, a hallgatók túlnyomó része erre nem is törekszik egyetemi évei alatt. Így az anyagi önzés és harácsolás nem jöhet szóba, mint dominánó probléma. A kispolgári magatartásforma más vonásait azonban felerősítik az életkori sajátosságok. Ezek a szubjektivizmus, türelmetlenség, az álforradalmi „balos" magatartás, másrészről pedig közömbösség, passzivitás, hanyagság, fegyelmezetlenség és egoizmus.

SZUBJEKTIVIZMUS, TÜRELMETLENSÉG

Elég gyakori jelenség. A hallgatók nem mérlegelnek igazságosan, egyes vitatott kérdésekben. Túlzásokba esnek, adott esetben igen fontos szerepet játszó tényt figyelmen kívül hagynak, eredményeinket lekezelik. Tudnunk kell, hogy a kritikának is megvan a maga mértéke és módja. Jellemző még a problémák felnagyítása, eltorzítása.

Dohogás a TDK kapcsán

AMI MÁSFÉL NAPBA CSAK BELEFÉR...

A TDK-konferencia általában három napig tart. Ebből egy nap eleve kiesik, mert valamikor az eredményhirdetést is le kell bonyolítani. A fennmaradó két napnak is elmegy a fele megemlékezésekkel, ünnepélyes ülésekkel, egyszóval, protokollal. Ami aztán marad, abba zsúfolódik bele a TDK-konferencia lényege, az egyes szekcióülések.

Már többen kifejtették, milyen visszás dolog az, hogy valaki esetleg két évig is dolgozik a TDK-pályamunkáján, és ezt aztán röpke 20 perc alatt kell közkinccsé tennie. De nem is ezzel a húsz perccel van baj, ami egyébként szerintem is gyakorta kevés, hanem azzal, hogy az előadások annyira ömlesztve követik egymást, hogy a hallgatók számára a befogadás — a szelektálásról nem is beszélve — komoly problémákat okoz.

A TDK-szekciók ülései természetesen, párhuzamosan folynak. Minden egyes szekción peregve követik egymást a sokszor teljesen heterogén tartalmú dolgozatok. Ilyenkor vagy beül az ember egy szekcióra és dühöng, hogy a máshol meghirdetett előadásokat nem hallja, vagy rohangál a szekciók közt, aminek általában csak az a következménye, hogy semmit se hall, amit előre kiválasztott, amiről úgy gondolta, hogy érdekes lehet.

Régi dolog, hogy mindig van egy-két vagy néha több dolgozat is, melv egyáltalán nem szerepel a programban. Ezt állítólag pécsi srácok írták, de azt azért megérdemelnék, hogy előre jelzik a programban szereplésüket. A program betartása talán valamit segítene — de azt a problémát akkor sem oldaná meg, hogy egyszerre valami tízegynéhány helyen folynak szekcióülések. Így aztán jó, ha harminc-negyven ember jut egy helyre, de ezek is ugrásra készen ülnek helyeiken, hogy az egyetem másik végén levő x. szekció valamelyik előadására odaérjenek. Azt hiszem, csakis úgy lehetne segíteni ezen a mizérián, ha nem erőszakolnák a TDK-ülésszakot röpke másfél napba. Ha nem kellene az egészet csütörtök délután és pénteken ledarálni.

TÁJÉKOZTATÁS...

A TDK-szekciókon előadásra kerülő dolgozatok címe gyakran kevéssé felel meg a dolgozatok tartalmának. Ezért vetették fel a TDK szervezői azt a gondolatot, hogy jó lenne a konferenciák előtt kiadni egy kis füzetet, melyben kb. egy oldal terjedelemben ismertetnék az egyes dolgozatok tartalmát. Az ötlet valóban kiváló volt, az már kevésbé, hogy a tájékoztató füzet csak a TDK-konferencia után fog megjelenni! Állítólag a légköri viszonyok akadályozták a xeroxozást, valamint sok tanszék késve adta le a TDK-anyagok rezuméját.

A tájékoztatáshoz egyébként olyan apróságok is hozzájárulnak, mint feltűnő hirdető- és tájékoztató táblák, nyilak melyek az egyes szekciókhoz vezetik az érdeklődőket — de azt hiszem, ez már túl sok lenne a megszokott szervezés mellett.

A TDK-konferenciák látogatottságát, illetve az ott kialakult vitákat is érdemes lenne szemügyre venni, ehhez azonban a szekcióülések jegyzőkönyveinek kellene hozzáférhetőeknek lenni. A konferencia lezárása után egy héttel ezek a jegyzőkönyvek azonban még nem voltak készen... Így csak saját tapasztalatomra hagyatkozhatok, amikor azt a benyomásomat írom le, hogy főként elsősök-másodikosok, illetve a részvevők látogatják a szekcióüléseket, így aztán komolyabb szakmai kérdések körül kevés vita bontakozott ki. De a lebonyolítás gyors, szinte kapkodó volta is hátráltathatta az érdekesebb viták kialakulását.

Mit lehetne tanulságként levonni ezekből a dohogó észrevételekből? Talán a szervezés átgondoltabb megvalósítása, a meghirdetett sorrend betartása, tartalmi kivonatokat közlő füzetek időben való kiadása segítene hasznosabbá tenni a következő TDK-konferenciát. De gyökeres változást csak akkor lehet remélni a TDK-val kapcsolatban, ha több időt adnak a konferenciák lebonyolítására, és kevesebb párhuzamos szekcióülés fogja legközelebb borzolni a hallgatók és részvevők idegeit.

— va

Ennyi pénzért biztosan nem

Ha valaki azt állítaná, hogy a tudományos diákköri dolgozatok íróit a dolgozat megírására elsősorban a pénz vonzza, biztosan kinevetnék. Ugyan kérem, ennyi pénzért, a sokszor többedmagammal kapott maximális hétszáz forintért ki vállal ekkora többletmunkát, utánjárást, felkészülést, izgalmat, hiszen sokszor még a legépeltetés is csak pénzért oldható meg. És ez így is van rendjén. A TDK siker örömét, erkölcsi elismerését nem lehet pénzzel pótolni. De azt hiszem, azt sem állíthatja senki, hogy van olyan hallgató közöttünk, aki visszautasítaná egy esetleges első díjjal járó néhányezer forintot, mondván, hogy már nem fér be a pénztárcájába. Teljesen tisztában vagyok vele, hogy ez nemcsak elvi, hanem anyagi kérdés is. Az egyetemen tudomásom szerint egyetlen pénznyomógép sem működik. Van azonban egy pár tanszékünk, amelyik már évek óta sikeresen áthidalja ezt a problémát. Néhány minisztérium, intézmény, vállalat évek óta rendszeresen díjazza a szakdolgozatokat, és ez nemcsak az ő érdemük, hanem például a pénzügyi és közlekedési tanszéké, aki megszervezte és ápolja ezt a kapcsolatot. Nemrég jelent meg az Állami Biztosító és az ipargazdaságtan tanszék közös pályázati felhívása, az idei TDK-n pedig, a Munkaügyi Minisztérium háromezer forint különdíjat ajánlott fel a munkatudományi szekcióban. Példák tehát vannak szépszerével, csak rendszertelenül és joggal felvetve azt a kérdést, hogyha neked igen, akkor nekem miért nem? Egy MTESZ vagy egy főhatóság belső pályázatán sokszor több százezer forintot is kiosztanak olyan dolgozatokra, amelyek színvonala néha még egy elsődíjas TDK-dolgozat színtjét sem éri el. Az ő pénztárcájukban az aprópénztasakban szerepel az a néhányezer forint, ami egy szekció „menedzselését" jelentené. E jelentéktelen összeg is megtérülne, ha a dolgozatok az általuk felvetett problémákra keresne választ. Az elméleti, ideológiai kérdésekkel foglalkozó dolgozatoknál az egyetem egészítené ki a kétségtelenül kisebb külső érdeklődést. Azt hiszem, ilyen mecénásokat minden tanszék találhatna, mint ahogy egyes tanszékek KK munkája bizonyítja is, hogy találnak. Akik ezeket fizetik, gondolom hátha alapon a diákokkal is biztosan megpróbálkoznának, akiknek tudása, szakmai tapasztalata még jelentéktelen a tanszékek vezető oktatóihoz viszonyítva, de talán nem annyira, mint ahogy az az arány mutatja, amibe „foglalkoztatásuk" kerül. Lehet, hogy ilyen módon a TDK-dolgozatok számának növekedését önző anyagi érdekek is motiválnák, de így legalább egy jól megérdemelt TDK-siker öröme mellett nemcsak arra telne pénz, hogy igyunk egyet a szép nap emlékére.

Farkasházy Tivadar

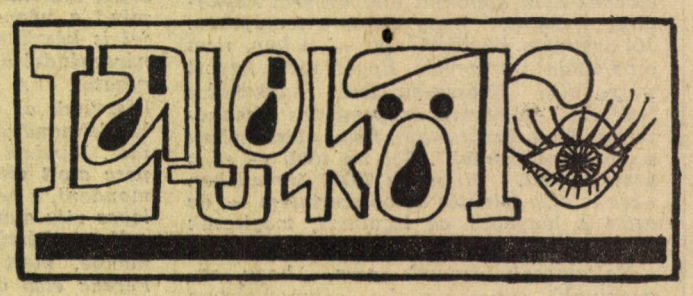

A „Makra" írójának nevét nem tudtam elfelejteni. Olyannyira nem, hogy a Kertész Ákos nevet a regény elolvasása után külön kerestem a lapokban. A Makra nekem olyan élményt jelentett, mint pár évvel ezelőtt Fejes Endre világsikert aratott regénye, a Rozsdatemető, vagy Moldova György egy-egy regénye, novelláskötete. Persze más a világsiker, a hazai bestseller, meg, hogy az embert mi ragadja meg. Még semmi jel arra, hogy a Makra is követi a Rozsdatemető útját Angliától a Fülöp-szigetekig — de tény, hogy nálunk elkapkodták, olvassák. Meg is érdemli. Makra története nemcsak jelen korunk történetének egy kis tükördarabja, nemcsak egy különleges alkatú és személyiségű munkás életének históriája. A társadalom gyűrődés- és nyírásvonalaiban élő ember lélektörténete is ez — nem általánosítható törekvésekkel, csak éppen a homályra itt-ott megvilágító fénypásztát eresztve. „A lélek nem látszik, de a sérülése hamar észrevehető" — írta egy filozófus, aki „emberi" kérdésekkel is foglalkozott...

Nos, Kertész Ákos különös érzésekkel tud rátapintani ezekre a sérülésekre, megpattant hajszálerekre. Ahogy Moldovának sajátja, hogy a társadalom pereméről hozza az irodalomba — és a köztudatba — figuráit, Kertész Ákos a „lélek peremén" talál izgalmas és megrázó témákat. A lélek peremén, mondom — de sohase „lelkizve" hanem az élet komor vagy vidám színeivel tálalva. Aki a fiatal magyar irodalmat figyeli — már ki van éhezve valami „igazra". A munkásfigurák, a tsz történetek és az értelmiségi önsanyargató témák — valódiak. De, ha sokat olvas belőlük az ember, újra ráérez József Attila verssorára: „Az igazat mondd, ne csak a valódit." Örültem nagyon, amikor a Látóhatár első számában ismét találkoztam Kertész Ákos művészetével. Mert a „Kasparek" — egy szemetes története — az olvasmányok tömegében újra külön élményt jelentett. A kukák világából kiemelve egy jó és szeretetre váró, szeretetet adni tudó lélek. Humorosan, izgalmasan, sodró erővel megírva egy kallódó, hányódó, mindennapi ember — rendkívül izgalmas, de kicsi élete.

★

A férfi fogja magát, s a nyúlós házasságot és a még nyúlósabb napi gondokat, idegeskedéseket maga mögött hagyva elmegy evezni a Dunára. Kifekszik a sziget kavicsos partjára, élvezi a napot, a csendet, a nyugalmat. Aztán pajkos és vidám gyerekek jönnek, kísérőiket otthagyva, pont nyugalomra vágyó emberünk körül hancúroznak. Keresztülugrálják, piszkálják, megzavarják. Ő kérni, azután elzavarni akarja őket. Nekimennek, a játékot komolyra véve, megtámadják. Eddig a lassan folydogáló történet — s itt hirtelen a drámai tetőpont közeledik s a tragédiába fulladás. A férfi üt — s az egyik gyerek mozdulatlanul marad a fövenyen. Aztán az egyik kísérő is üt — s a férfi előtt is végleg elsötétedik a világ.

Mi ez? A körülöttünk levő nagyváros, zaklatott élet mindennapjaiból az agresszivitás egyetlen története sűrítése, kiragadása, felnagyítása. Kertész Ákos új kötetének — Névnap — egyik novellájába kapaszkodtam itt bele. (Sárga kavicsok.) Csak éppen, hogy felvillantsam írói eszközeinek egyikét: a tömörítést. Mint, ahogy a kötet fülszövege írja: „Kertész Ákos alapvető írói módszere: a kicsiben mutatni fel a nagyot, egyszerű emberek hétköznapi sorsában, az emberi teljesség nagy — és sokszor elszalasztott — ígéretét, lehetőségét, a bíró szigorával, s a barát gyengéd fájó részvétével... „A Névnap című kötet két alapkötetében is igen izgalmas kisregényt — Névnap, Üvegkalitka — néhány novellát és egy nagy sikert aratott hangjátékot tartalmaz (Autók és utak.)

Félelmetes volt, hogy szinte minden írásban valahol, valamilyen formában magamra ismertem. Félelmetes —, s egyben katartikus hatású, mert valahogyan a cseppben a tengert mutatja meg. A tengert, mely itt a kibeszélni nem tudott, vagy nem mert kisebb-nagyobb lelki vívódásainkat jelenti.

Katartikus hatású — tehát tudom: jó művet olvastam. S már keresem is tovább Kertész többi írását...

Koncz Gábor

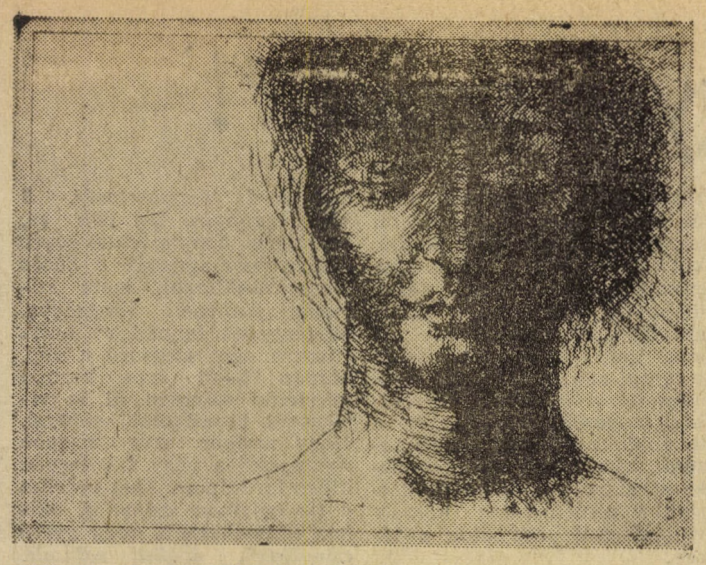

Női fej (Péczeli Margit grafikája)

Közgazdász vagy író

Nem mindennapos beszélgetést folytattam minap egy végzett közgazdásszal. Faggattam munkájáról. Pályaválasztása kissé távol esik a közgazdászi gyakorlattól.

— Közgazdászként végzett és író lett. Régi vágya vált valóra ekkor?

— Valóban, régóta írok, de közgazdász mivoltom mégsem állt szöges ellentétben jelenlegi munkámmal, beleilleszkedik, nagyon sokat segít nekem.

— Az írók többsége a bölcsészkaron végzett. Nem érzi ennek „hiányát?"

— Furcsát mondok, mert e kérdés már eleve feltételez valamit az íróról. Nem tartom magam írónak a szó emelkedett értelmében, sem esztétának. Csak egyszerűen közgazdásznak, aki más formában fejez ki a munkájához tartozó feladatokat. Egy gondolatmenetet kaptam ez egyetemtől, amit nem kell mérni semmi hiányhoz.

— Hogyan kezdődött a pályája?

— 1952-ben végeztem, az akkor alakult egyetem friss diplomásaként. Intenziven egyetemi éveim alatt kezdtem írni. Írásaim megjelentek az egyetemi lapban, majd a rádiónál dolgoztam, ami első munkahelyem is lett.

— Mint mondotta, munkájába képzettsége beleilleszkedik, tehát mégsem csak egy diplomát jelentett az egyetemen eltöltött idő?

— Nem! Mikor egyetemre kerültem, nagyon foglalkoztattak szervezési kérdések. Ezért is végeztem az ipar szakon, hogy végül is miért lettem író, ez számomra is rejtély. Még ma is foglalkozom közgazdasági dolgokkal.

Rendszeres írói munkát 1965 óta folytatok. Hogyan kezdődött pályám? Különösen! 1957-ben nem volt munkám, és az eddigi szépírói tevékenységemből akartam megélni, de nem tudtam mit kezdeni az időmmel. Vettem egy kockás füzetet, beültem a New York kávéházba, és elkezdtem írni. Nagyszerűen belejöttem, mintha megszállt volna az ihlet, pedig ebben nem hiszek. Olyannyira jól dolgoztam, hogy fáradozásom eredményével elmentem a József Attila Színházba és megmutattam darabomat az igazgatónak. Az igazgatónak tetszett és megnézte Ráday Imre is, mert ő játszotta a főszerepet. Imrének nem tetszett a 3. felvonás, másnap írtam egy újat és darabomat 1957. március 17-én bemutatták. Furcsa volt, hiszen mindenki ismeri az akkori időket, ugyanis darabom a disszidálásokkal foglalkozott, azokat pellengérezte ki.

— Írásaiban aktuális problémákkal foglalkozik? Élénk figyelmet szentel a mindennapok sokszor elfelejtett eseményeinek?

Igen, ezt próbálom csinálni. Ez eredményezi azt, hogy tulajdonképpen egy műfajba sem sorolnám írásaimat. Nyugtalan vagyok, odafigyelek az életre, próbálom megfogni tanulságos, sokszor mulatságosan okító helyzeteit. A Kötéltáncot 1958-ban a József Attila Színház mutatta be, írtam zenés komédiát is, szatirát és kb. 8—10 filmet. Legutóbbi darabjaim a Kisszínpadon bemutatott Titkárnők lázadása, vagy a legnagyobb sikeremnek elkönyvelt Veréb is madár, vagy a legutóbbi filmem a Nápolyt látni és... Mind az élet problémái, és meg kell jegyeznem, háládatlan dolog a munkám.

— Milyennek ítéli a Nápolyt látni és... film visszhangját?

— Nem tudom, nem olvasok kritikát. Írásaimról tudom, hogy melyik mit ér, és a kritikákból sokszor úgy érzem, nem egy nyelven beszélek velük. Visszatérve erre a filmre, egy dolgot szerettem volna hangsúlyozni. A snobizmus mai nagy divatját, de mintha nem jött volna ki eléggé... Ez bántó egy kicsit, és mikor láttam a filmet, ez a hiányérzet jelentkezett bennem.

— A tv-n keresztül az egész ország ismeri önt. Milyen érzés népszerűnek lenni?

— A népszerűség addig jó, ameddig az ember el nem hiszi. „Mit tenne Ön az én helyemben"-nek és jelenlegi műsoraimnak széles tábora van. Az adás jóságát lemérem a közönségen, a leveleken és a beszélgetések során. Ez az a munka, amely állandóan a közönség előtt zajlik, állandó a „visszacsatolás".

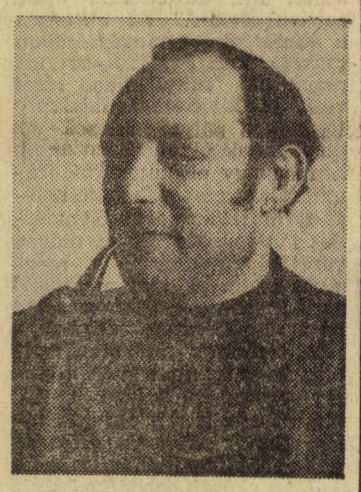

— Hivatalos elismerés?

— Kötéltánc című drámámért József Attila-díjat kaptam.

— Mi adta az ötletet, hogy egy ilyenfajta műsort készítsen, mint a „Hogy képzeli 2973-ban"?

— Érdekel a tv, csak még nem találtuk ki eléggé. Ez a műsor nem sci-fi, a lényege az, hogy az emberek miért úgy képzelik az életet, ahogy képzelik. Az emberi élet maga érdekes. Megfigyelhető, hogy egyetlen sci-fi sem foglalkozik az emberi élettel. Már mindenki űrhajón jár, de az otthoni élet ugyanolyan, mint most. A mostani műsor sokkal intellektuálisabb, mint az előző, más réteg csinálja, rengeteg érdekes javaslat érkezik. A mostani adás témája: házasság, szerelem. Pl. egyesek szerint a szerelem a kisujj felemelésével fog kezdődni, megszűnik az udvarlás stb.

— Min dolgozik jelenleg?

— Már egy éve írok egy drámát, amit rövidesen bemutatnak. Bajban vagyok, rengeteg az ötletem és kevés az időm. Sokat olvasok is, és egy érdekes új tv-műsor terve foglalkoztat. Tervezek egy regényt is, bár ettől egy kicsit idegenkedem. Megszoktam, hogy az emberekkel közvetlen kapcsolatom van, azt, ha nem jó egy darabom, az utcán elfordulnak az emberek.

Köszönöm a beszélgetést.

Suszter

Statisztika-derby 2

Több éves munkánk eredményeként három félévre szóló új tankönyvvel és példatárral jelentkeztünk március első napjaiban. A jegyzetellátásban beálló változást hónapokkal ezelőtt kellő időben, megfelelő helyen (az Igazgatási Titkárságon) jeleztük. Nagyon meglepődtünk, amikor (a félév első napjának első perceiben, az első előadás elején) kiderült, hogy a hallgatók jegyzetvásárlási lapján a tavalyi jegyzetek szerepeltek és sok hallgató már meg is vásárolta azokat. Így zökkenővel indult a részünkről gondosan előkészített félév. Mi kértük azonnal annak elintézését, hogy a hallgatók a jegyzet visszaadásával kapják vissza pénzüket. Ez csak részben sikerült, mert az ügyben szintén vétlen jegyzetellátó, megítélésünk szerint jogosan, feltételekhez kötötte a visszavásárlást. Így sokan nem kapták vissza a 3,50 Ft-ot a gyakorlatanyagért és jó néhányan a 18,20 Ft-ot a jegyzetért, ha már ráírták nevüket.

Érthető, ha a hallgatók ezt szóvá teszik a Közgazdász-ban is. Nem érthető azonban, hogy a Közgazdász ilyen hangnemű észrevételezést jelentet meg bármelyik tanszékről, ha az adott viszonylatban alaptalan, rosszindulatú beállítástól nyüzsög. Mi jogon tételezi fel tanszékünkről, hogy számunkra „az a fontos, hogy megszabaduljon a rossz jegyzetektől"!

Dr. Ollé Lajos dékánnak a Statisztika-derby című cikkünkre érkezett válaszleveléből idéztünk.

Utánajárásunkra a következő dolgok derültek ki: az Igazgatási Titkárság már januárban elkészítette a jegyzetvásárlási lapokat, s ezeken a régi jegyzet szerepelt, mivel az új megjelenése még bizonytalan volt. A statisztika tanszék valóban jelezte az Igazgatósági Titkárságnak az új jegyzet megjelenését (hogy mikor, arra az ügyben illetékes Banka András nem emlékszik) tény, hogy a jegyzetvásárlási lapon maradt a régi cím, s csak az első órán (márciusban) derült ki, hogy rossz könyvet vásároltak meg a hallgatók. Ha az Igazgatási Titkárság rugalmasabban kezeli az ügyet, (pl. feltünteti a jegyzetvásárlási lapon, hogy új jegyzet várható, ezért február végéig ne vegyék meg a tankönyvet és akkor értesíti a hallgatókat a megvásárlandó jegyzetről) elkerülhető lett volna, hogy sokan hiába dobjanak ki húsz-egynéhány forintot.

Mindezt csak azért részletezzük ennyire, hogy bebizonyítsuk, nem a tanszék iránti rosszindulatból, és nem is alaptalanul jelentettük meg a Statisztika-derby c. cikket, csupán a hallgatók — változatlanul jogosnak tartott — panaszának adtunk helyet. Az pedig, hogy a hallgató nem tudja pontosan, kit okoljon a hibáért, talán érthető. Bár itt is meg kell jegyeznünk, az idézet pontosan így hangzik: „A tanszék, vagy a jegyzetellátó megszabadult a rossz jegyzetektől." És a jegyzetellátónak talán mégsem jött olyan rosszul ez az ügy.

KÖZGÁZ-hét a SOTE-klubban

Ez év március 1-én egyetemünk KISZ-bizottsága és kultúrosztálya, illetve a SOTE KISZ-bizottsága kulturális együttműködésre vonatkozó szocialista szerződést kötött. A cél: az egyetemeken folyó kulturális és tanulmányi munka összekapcsolása, a meglévő adottságok közös kiaknázása.

Úgy érzem, hogy a két egyetem közötti koordináció jogosultságát az Orvostudományi Egyetem „forradalmi ifjúsági napok" programsorozata keretében megrendezett „közgazdász művészeti hetek" is bizonyítják. A közös programok színhelye legtöbb esetben a medikusok Baross utcai klubja volt. Itt került sor képzőművészeti körünk kiállítására, az Irodalmi Színpad bemutatkozására (Cédulák,...), valamint a közgazdaságtan és a gazdasági élet aktuális kérdéseinek megtárgyalására. Az ének- és zenekarok közös hangversenyt rendeztek, népitánc-együttesünk pedig a „forradalmi ifjúsági napok" záróünnepségén lépett színpadra.

Az együttműködés első lépései közül legsikeresebbnek a gazdasági élet problémáiról folytatott előadás, illetve az azt követő élénk vitaest mondható (igazán közvetlen légkör csak ilyen szituációkban keletkezhet). A leendő orvosok javarészt az egészségüggyel kapcsolatos gazdasági, hálózatfejlesztési, beruházási, sőt gazdaságossági (pl.: a népgazdaság számára mennyi haszon származik a beteg gyógyításából — ki lehet-e ezt számítani, stb.), illetve bérügyi kérdéseket vetettek fel.

A továbbiakban azonban a közgazdasági kérdésekben való magas színvonalú tájékozottságuk is megmutatkozott. A beszélgetéseket négy — egytől egyig időszerű — téma köré lehetne csoportosítani:

— áralakulás — áralakítás,

— az indirekt gazdaságirányítási rendszer eddigi eredményei, tapasztalatai és hibái,

— a szakemberképzés és a számítógépprogram kapcsolata,

— hogyan érvényesül a hatékonyság, a gazdaságosság elve a gyakorlatban.

A felmerült kérdésekre nemcsak az egyetemünkről vendégül hívott fiatal tanárok adtak választ, de az orvostanhallgatók hozzászólásaikkal maguk is elősegítették egymásnak a tisztábban látást.

Az együttműködés néhány hetéről máris elmondhatjuk: a két egyetem gazdagodott: a lehetőség nagyszerű valóságá válásának, első mozzanatait figyelhettük meg az elmúlt napokban. Reméljük, a folytatás sem marad el, és az érdeklődés mindkét részről fokozódik.

Figyeljétek a plakátokat: a „testvér-egyetem" KISZ-szervezete még a félév során viszont vendégszereplést tart a klubban.

Molnár P.

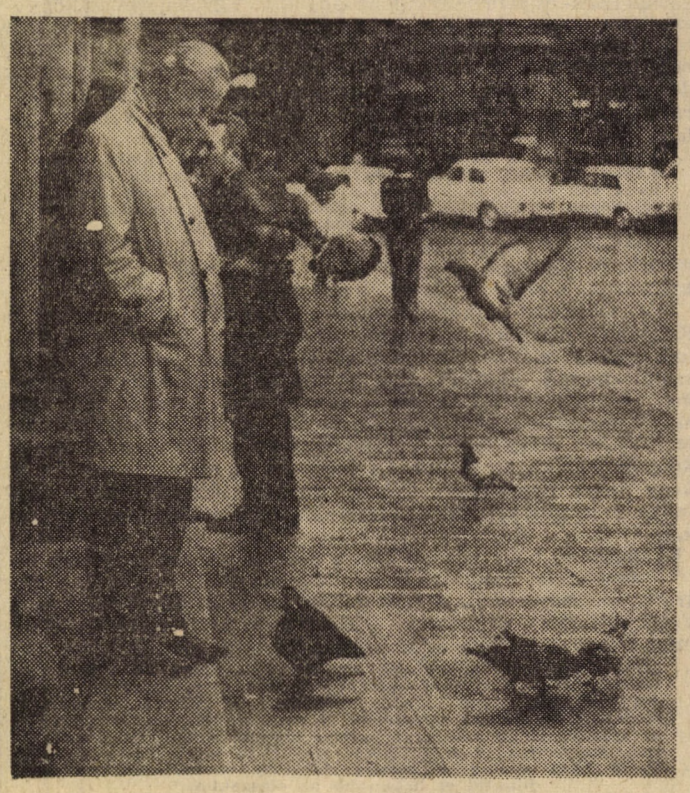

(Bajusz Károly felvétele)

Jelenlegi KISZ-funkciója: kari titkár

Neve: Csáki György. Két hete, hogy megválasztották...

— Egy vezetőségi, egy KISZ-bizottsági és egy vb-ülés. Aláírtam néhány útlevélkérő-lapot, ezenkívül volt vezetőségi tagokkal beszélgetésem.

Ha egy nap 36 órából állna, mit tennél a harmadik tizenkettőben?

— Hetek óta nem voltam színházban, moziban. Olvasnék, néhány kötet irodalommal is megbarátkoznék és nagy a valószínűsége, hogy egy kis valószínűség is beleférne.

Mit olvastál és láttál utoljára?

— Moldova: Idegen bajnok, Az utolsó utáni éjszaka.

Egyetemen kívül van más elfoglaltságod is?

— Programozok.

A TDK-dat a francia állam gazdasági tevékenységeivel kapcsolatban írta és franciául is tanulsz. Van valami mélyebb oka e „francia érdeklődésnek"?

— Volt egy zseniális franciatanárom és később így kezdtem el francia ügyekkel foglalkozni.

Hogyan sikerült a dolgozatod?

— Csapnivalóan rosszul. Ha egy kicsivel több bennem az önkritika és kevesebb a hiúság, akkor nem adok be egy nem eléggé kidolgozott munkát.

Mint kari titkárnak milyen lehetőségeid vannak, hogy elképzeléseidet megvalósítsd?

— Ha a vezetőség értelmes és önálló emberekből áll — és nagyon remélem most így van —, ha a KISZ-tagok többsége aktív, érdeklődő, akkor tehetek egy keveset.

Milyen elképzeléseid vannak a jövőt illetően?

— Több tervünk van a kari szintű politikai, tanulmányi munkát és a hallgatói érdekképviseletet illetően. Konkrétan: több kari szinten szervezett politikai sorozatot tervezünk. Készülünk a következő kari tanácsi ülésre, ahol a jövő évi tantervek kialakítása során képviselni fogjuk a hallgatók véleményét, és ismertetjük kéréseinket és javaslatainkat is. Küldöttértekezletünk több határozatot hozott, amelyeket a kari vezetőségnek végre kell hajtania.

Hogyan fejezzük be? Sok sikert kívánunk az új általános kari vezetőségnek.

Rejtő Gábor

CSAK NEKED

Már november végén beszámoltunk arról, hogy a pécsi közgázosok szeretnének egy saját lapot indítani. A pécsi felsőoktatási intézményeknek ugyan van egy közös újságjuk, az „Universitas", azonban a belső tájékoztatás megkívánná egy külön újság létét. A szót tett követte, s március elején megjelent a „Csak Neked" első száma, amelyet a pécsi tagozat diákjai szerkesztenek. Miről olvashatunk az első számban?

Megtudhatunk egyet s mást az új ösztöndíjpolitika bevezetéséről Pécsett, arról, hogy milyen sajátosságai vannak a mienkhez képest. Bár alapvetően a budapestihez igazodik, néhány jelentősebb eltérés is van. Ezek elsősorban abból adódnak, hogy ott kisebb pénzügyi keret áll rendelkezésre. A tanulmányi ösztöndíjakat egyértelműen az elért tanulmányi eredmény határozza meg, az igazságosabb elosztás érdekében a 0,5-es kategóriákon belül sávokat húztak, így pontosítják az elosztást. A TDK és egyéb tanulmányi munkában legjobb eredményt elért hallgatók tanulmányi prémiumban részesülhetnek. A tanulmányi ösztöndíj nagyságát befolyásolja az utóvizsgák száma, egy vizsgaidőszakban három utóvizsga esetén senki nem kaphat tanulmányi ösztöndíjat.

Beszámolót olvashatunk a csúcsvezetőség februári üléséről, melyen a második félévi programokat beszélték meg. Csak a főbb pontokat ragadjuk ki: márciusban rendezik meg a forradalmi ifjúsági napokat, melyet egy fáklyás felvonulás vezet be, áprilisban Nemzetközi Ifjúsági Szolidaritási Nap hagyományos POLQUIZ döntője, nyáron pedig építőtábor és szakmai gyakorlat lesz Lengyelországban.

Olvashatunk egy írást a koncentrációról, diákok mondják el véleményüket, menynyire lehet hasznosan eltölteni ezt az egy hónapot, milyen nehézségeket okoz az átállás a szorgalmi időszak nagyobb megterhelésére? S elhangzik a kérdés: miért ragaszkodunk ehhez a formához, kinek hasznos ez valójában?

Az „Építkezünk" című cikkből kiderül, hogy két és félmillió forint értékben végeznek átalakításokat, építkezéseket a pécsi egyetemen. Könyvtár épül 25—30 személyes olvasóteremmel, a beépítésre nem használható „holt tereken" pedig a mienkhez hasonló zsibongókat hoznak létre. A tanszékek külön titkári szobát kapnak, az első emeleten pedig szemináriumi termeket rendeznek be. Az építkezések várhatóan augusztus 20-ig befejeződnek.

Még sok érdekes hírt, információt tartalmaz a lap, olvashatunk az Egyetemi és Főiskolai Tanács üléséről, a Tudományos Diákkörök munkájáról, a most megalakult egyetemi népitánccsoportról, és az egyetem sportéletéről is.

Sok szeretettel köszöntjük új laptársunkat és szerkesztőinek kívánjuk, hogy munkájuk minél eredményesebb legyen.

Földes Péter

Könyvtári szigor

Néhány napja elvesztettem az olvasójegyemet. Sokan elvesztenek mindenfélét, néha még a fejüket is. Főleg, ha olyan helyzetbe kerülnek, mint én. Ugyanis a végzetes esemény után hamarosan fölmentem az egyetemi könyvtárba. A könyvtáros kislány kedvesen fogadott. Amikor pedig megtudta, miről van szó, még kedvesebben közölte büntetésemet: két heti kitiltás a könyvtárból. Mondhatom, meglepődtem. Nem vagyok régóta egyetemista, viszont régóta könyvtárlátogató vagyok. Az idők folyamán elvesztettem már néhány olvasójegyet, de ilyen szigorúan még sohasem büntettek meg. Legfeljebb megfizettették újra a beiratkozási díjat, de sohasem zártak ki a könyvtárból. Úgy vélem, nálunk sem így kell eljárni hasonló esetekben. Fizettessenek büntetést, de ne zárjanak ki az olvasóteremből! Kedves könyvtáros kislány! A kötelező irodalmakból írandó dolgozatoknál hivatkozzam arra, hogy elveszett az olvasójegyem???

— kemény —

MÚZEUM

Tegnap elhatároztam, hogy megnézem a Nemzeti Múzeum állandó kiállításait. Nagyon régen, több éve nem voltam ott, és már nem emlékeztem a látottakra. Szombaton, ebéd után elsétáltam a Múzeumkertig. Gyönyörű, a tavasz ígéretét hordozó napsütésben, könnyű szellőben bandukoltam a kerítés mellett.

A saroknál ütköztünk össze az öreg drótoscigánnyal. Azt hiszem, mindenki ismeri ezt a típust. Városon, falun egyaránt felhangzik néha még ma is kiáltásuk: „drótozok, foótozok". Bár már egyre kevesebben vannak, úgy látszik, mégsem haltak ki, hisz ott állt előttem az élő bizonyság.

Meglehetősen idős volt már. A válla görnyedt, a nehéz drótos szerszámok húzták. Fejében az elmaradhatatlan kalapot viselte, azt bökte meg köszönésképpen. Majd vigyorogva kérdezte?

— Ez az a múzeum, he?

— Ez — feleltem elhűlve a csodálkozástól.

De a második kérdésre már kapcsoltam és boldogan válaszoltam.

— Hogy mik vannak itt? A régi királyok fegyverei, ruhái, szerszámok meg bútorok, hát szóval efféle. De én is oda megyek, jöjjön velem.

— Hát kalauzolnál?

— Persze! — feleltem örömmel.

Nagyot néztek a kapunál, amikor beléptünk. A ruhatáros csodálkozva vette át a kabátomat és az öreg ládáját. Éreztem, nem sok hiányzott, hogy kidobjanak, esetleg új ismerősöm tisztaságára való hivatkozással. Mert az nem volt éppen tisztaság, de hát mit törődtem én ezzel. Népnevelőnek és falukutatónak éreztem magam, minden ehhez hasonló fogalom a fejemben nyüzsgött.

Miközben az emeletre kapaszkodtunk, megpróbáltam átgondolni, mi is történt. Életemben először találkoztam olyan idős cigányemberrel, aki nyilvánvalóan írástudatlan, elmaradott, rossz körülmények között él — és ez az ember érdeklődik a múlt emlékei iránt, kíváncsi, hogy milyen belülről egy múzeum és be is megy oda.

A Magyarország története a honfoglalástól 1848-ig című kiállítást néztük meg. Az öreg el volt ragadtatva a fegyverektől, ékszerektől. Amikor pedig megtudta, hogy a láncok, gyűrűk zöme arany, nem tért magához a csodálkozástól. Minden feliratot el kellett olvasnom és persze meg is magyaráztam a számára ismeretlen fogalmakat. Mindenáron ki akarta próbálni Zsigmond kardját és elismeréssel hümmögött a remek középkori céhládák felnyithatatlan zárai előtt.

Az utolsó teremben, ahol a 48-as zászlók és az unalomig ismert képek láthatók, tett csupán egy megjegyzést. Nem volt gúnyoros, sem rosszmájú, csupán egy kicsit szomorú.

— Hát nagy cigányok, azok nem is voltak soha.

Jó órát töltöttünk el együtt a hűs termekben.

Amikor kiléptünk az utcára, az öreg meginvitált egy kocsmába. Mintegy ellenértékeképpen kalauzolásomnak. Nem fogadtam el, valóban volt még dolgom. Így hát az öreg egyedül indult el a kocsma felé. Leinni magát, hiszen fárasztó volt a nézelődés, s aznap még csak reggel ivott valamicskét.

Ekkor gondoltam aznap először arra, hogy még mindig van nálunk „cigánykérdés".

Kemény Ádám

Sajnos kétágyas szoba?!

Másfél évtizede indult el az új típusú szocialista kollégiumi nevelési rendszer kiépítése a felsőoktatási bentlakásos intézetekben. Induláskor számolni kellett azzal, hogy a több évig tartó diákszálló-diákotthoni rendszer elszoktatta a hallgatókat a kollégiumi élettől. Nagy részük közömbössé vált társai és a diákotthoni problémák iránt. Ragaszkodtak a diákszállórendszerhez, féltve egyéni szabadságukat, kényelmüket. Sok esetben nehezítette a helyzetet, hogy az ifjúság nagy része nem volt öntevékeny. Hiányoztak az anyagi feltételek is, az épületek zsúfoltsága pedig akadályt jelentett... A kollégiumi életnek így ma még számos olyan kérdése van, amely külön vizsgálatot igényel (pl. a házas hallgatók, külföldi diákok, kétágyas szobák). (Részletek az 1972. novemberi, Pécsett ülésező 5. országos felsőoktatási kollégiumi konferencia beszámolójából.)

A kiemelt kérdéshez most a Ráday utcai kollégium szemszögéből szeretnék szólni. Azért tartom ezt fontosnak hangsúlyozni, mert, bár *a probléma általános, mégis csak az egyes kollégiumokra lebontva érdemes tárgyalni, hisz a különböző adottságok ma még nagyon eltérőek, s csupán a fejlődés útja jelölhető meg egyértelműen.*

A téma megírására az év elején, az első lakógyűlésen elhangzott egyik felszólalás ösztönzött, ahol a hozzászóló (nevezetesen *az igazgató*) külön kihangsúlyozta ezeket a szavakat: „sajnos, kétágyas szobák". Akkor nagy meglepetéssel fogadtam az említett mondatot, hisz a Veres Pálné utcai 8—10 ágyas szobákban gyakran volt téma a Ráday, Kinizsi kollégium. *„A kétágyas szobákban van fantázia, ott nyugodtan lehet tanulni, nincs kötöttség, mert egy szobatárssal jobban ki lehet jönni, mint héttel, vagy kilenccel."*

Kire hallgasson az ember?

A tapasztalt vezető véleményére vagy a saját érzéseire. Meg kell mondanom, hogy nem osztom a fenti szavakat, mert véleményem szerint a jövő a kétágyas szobáké kell hogy legyen. A forma jó, csak a tartalommal van baj. Mindenesetre álljon itt az igazgató véleménye is: *„A szakkollégium kivételével kollégiumaink inkább esti szállásokká degradálódtak és ez különösen áll az elsős és a Ráday kollégiumok esetében. A lakók túl korán kerülnek olyan körülmények közé, hogy ne törődjenek egymással. A 8—10 ágyas szobákban kialakul egy olyan egység, mely spontán szabályokkal tud hatni a spontán közösségre. A falkaszellem sokszor húzóerőt jelent az egyén számára. Másodévben a kialakuló kommunikáció is visszafejlődik és nincs még a megítélés és mérlegelés mindenkinél azon a fokon, hogy... Sokan hajlamosak az ideológiagyártásra. (Nem dolgozom, de megnyugtatom magam.) Általában barátok kerülnek egy szobába, és az egy személy ráhatása kevés. A kollégiumi alapközösségi rendszer sem funkcionál megfelelően a jelenlegi formájában. Hiányoznak a kritikus és önkritikus szemléletű csoportok. Hiányzik a kötődés a szakterülethez, kötődés egymáshoz, és ezt csak tovább nehezíti a kétágyas szoba. A lakók nem ismerik egymást, a megmozdulások szervezése nehézkes. Véleményem szerint az első két évben maradjon a többágyas szoba, s a Kinizsiben, ahol már inkább az önálló munkán a hangsúly, a kétágyas."*

A beszélgetés után több társaságban is „bedobtam" a témát, s nagy meglepetéssel tapasztaltam, hogy „mennyire szorít ez a cipő", mennyire él a probléma, és ami még meglepőbb, sok kérdésben egyeznek a vélemények, javaslatok hangzottak el a megoldásra, mégsem történik semmi változás.

Bennünk lenne a hiba?

Is-is. Mert a kérdés nem ilyen egyszerű. A bentlakásos intézmények fejlettségi foka nagymértékben függ az épület műszaki, technikai színvonalától, a berendezés korszerűségétől, a kényelmes, modern környezettől is, (mint pl. könyvtár, klubok, házi stúdió, közvetlen vagy közvetett szemléltetés). Sajnos ezek többnyire hiányoznak kollégiumainkból. Azonban azt meg kell jegyeznünk, hogy *a tárgyi-anyagi feltételek nem meghatározók, csupán befolyásoló tényezők.* Szerepükkel a továbbiakban nem foglalkozunk, hisz a most kezdődő rekonstrukció, az épülő új kollégium remélhetőleg komoly változásokat hoz ezen a téren.

A megoldás elsősorban az embereken múlik. A kollégiumban lakó hallgatók nagy többsége vidékről érkezett. Nagyvárosból, községekből, egészen pici falvakból. Van aki már középiskolában is kollégista volt, mások most laknak először ilyen helyen. *Mindenki magával hozott egy kialakult életformát, mely rengeteg ellentmondást rejt magában.* Elsőben hamarosan *kialakulnak szimpátia-baráti alapon az első közösségek.* Általában az a 6—8 ember alkotja ezeket, akik egy szobába kerülnek. Az így kialakult klikkeknek a későbbiekben is döntő szerepük van. Tagjai remekül megértik egymást, mindenki abba a hízelgő tudatban ringatja magát, hogy barátokra lelt. De ha az ember elgondolkozik mi is fűzi a másikhoz, bizony sokszor nehéz lenne megmondania. *A kívülálló barátságnak vélheti a falkaszellemet, pedig csak kényszerű összetartozás. S hogy mennyire így van ez, bizonyítja, hogy a lakók egyre gyakrabban sürgetik a közös megmozdulásokat, mert szívesen jönnének társaságba.* Magányosok lennének? Azért ennyire nem szomorú a kép, csupán 20—21 éves korban mindenki szívesen ül le vitatkozni, beszélgetni, sörözni. Hogy amikor már nagyon nyomasztó a négy fal, legyen kihez fordulnom. *Meg tudnám a tíz ujjamon számolni, akihez odamehetnék, hogy gyere csináljunk együtt valamit. Miért? Mert nem ismerem. Köszönünk, ha közvetlen szükséges, „vakkantunk" is pár szót, aztán mindenki eltűnik a maga szobájában.* Ha néha sikerül őket előcsalogatni az ágyból, az első gyengében sikerült összejövetel után ítéletet mondanak, visszahúzódnak. Ki érti ezt? Egymásnak nem segítünk, közömbösen nézzük, ha más fárad. De az eredményt könnyen bíráljuk. Pedig *nagy baj, ha ezek az évek üresen repülnek el.* Emlékszem, középiskolában mindenki álma-vágya az egyetem volt. „Talán életünk legszebb 4—5 éve lesz." Valamelyik nap hallottam az egyik fiútól: hogy egyetemre jár, de nem érzi magát egyetemistának. *A két év alatt nem kapott semmit — panaszkodott. De vajon adott-e valamit azért, hogy kapjon is?* Régi öregek mindig nosztalgiával emlegetik az „őskorszakot", a Rókus-t, a hagyományokat.

Nekünk lesz-e mire emlékeznünk?

Nem a közös megmozdulások adnák az egyetemi, kollégiumi élet savát-borsát? *Soha nem kaptunk ennyire szabad kezet, soha ilyen lehetőségek nem voltak. Mégsem tudunk élni vele.* „Mindenki külön fut, az energia besül az emberekbe." *Az aktivitás a közösségi megmozdulásokon csekély.* Van egy 20—30 fős mag, aki mindenben részt vesz, próbálja magával húzni a többieket, kevés sikerrel. Az alapközösségi rendszer, mely hivatott lenne összefogni, irányítani az embereket, jelenlegi formájában rossz. Nem érdekli a tagságot és ez már a vezetőségválasztáson is megmutatkozik. *A nem megfelelő vezetők pedig csak fokozzák a bajt.*

Túlterheltek az emberek? Igaz is, meg nem is. A többség vizsgacentrikusan tanul, viszont sok a mellékfoglalkozás. Ennek ellenére *jelentős szabad időt lehetne felszabadítani, ha okosan gazdálkodnánk vele. Napközben egy-másfél órák telnek el haszontalanul, és így a munka zöme estére marad. Örök kibúvónak. Mert legalább tényleg tanulásra fordítanánk az időt.*

Ebben a korban kezd mindenki komolyabban a jövőről gondolkodni. Keresni a biztos társat, de társaság hiányában sokan nehezen találják. *Azok, akik félnek a kudarcoktól, inkább visszahúzódnak, önállóan élnek.* Ismerek olyan IV. kategóriás lakót is, aki inkább elmenne albérletbe, mert félreismerik, nem értik meg. *Megdőlne az a szemlélet, hogy mindenképpen kollégiumba? Ha ez már a magasabb kategóriásoknál kérdésként merül fel, jelzi, hogy valami nincs rendjén.* Ellenkező a helyzet az alsóbb kategóriásoknál? Saját fülemmel hallottam többek szájából; *„engem nem érdekel az egész, csináljatok amit akartok. Nekem csak szállás és koszt kell, a többi nem érdekel." Sajnos így is él.* Izolálódáshoz a kétágyas szoba még segít is. *S hogy mégis a kétágyas szoba mellett kardoskodom? Azért, mert tanulás szempontjából kétségkívül ez a forma a legelőnyösebb, és ez a legfontosabb szempont.* S a jövőt illetően szakmai szempontból is inkább az öntevékenységre kell alapozni. De nem csak tanulásból áll a világ!"

És itt a bökkenő, mert *a többi szempontnál is az öntevékenységre van szükség, hogyha közösen akarunk valamit tenni. De eddig nem sok lehetőséget adtunk magunknak. Vagy talán az a baj, hogy itt nem írják be az indexbe az érdemjegyet?* Tessék elhinni, magunk előtt is meg lehet bukni!

Sebők János

Noteszlapok

Könyvekről, egyetemistákról

Egy lány véleménye, amíg az alagsori menzán a sorban állok: — Őszinte legyek? Semmi nem ösztönöz. Itt az olvas, aki akar, úgy lehet végezni az egyetemet, hogy kezében nem vett egy verseskötetet. És lesz belőle közgazdász, diplomás értelmiségi.

Egy hallgató mesélte: tudományos szocializmus szemináriumon

„véletlenül" bedobta a kérdést a tanár: ki olvassa rendszeresen a Magyarországot? Húszunk közül kettő dugta fel a kezét. Szinte szégyenkezve. Többet nem esett szó ilyen témáról. Azóta aktuál politikai kérdésekkel nem igen foglalkozunk, csak a tankönyv és a kötelező irodalom feldolgozását végezzük el.

(Újra a DB-szoba. Nem éppen hízelgő, amit a negyedikesek mondanak, de így van ez. Mindig azt a hibát látja az ember óriásinak, amivel ő találta magát szembe.)

— Akárki, akármit mond, tanulunk. A reform lehetőséget ad rá, nem direkten, megszokottan kényszerít. Átmehetsz a vizsgán, ha tanulsz, ha nem. De lemaradsz az élettől, ha az órákon kívül nem képzed magad, s erre igazából a munkád során kell rájönnöd.

És ez nemcsak szakmai, hanem minden téren fennáll.

— A reform igazi értelme a sok szabad idő, de amíg a saját bőrünkön nem érezzük, hogy ezt célszerű nekünk, önállóan felhasználnunk, addig bármit is mondanak, elszáll. Az oktatás jelenlegi rendszere inkább elaltat, mint ösztönöz. Az én munkafegyelmemet az egyetem annyira tönkretette, hogy hiába állítottam össze előre egy fél évre az elolvasandó legfontosabb könyvek listáját, nem tudtam megvalósítani teljesen. De nem bűn, ha egy tanár nemcsak a szakterületet ismeri, s órán esetleg másra is kitér. Nem másról beszél, hanem kapcsolatba hozza a témákkal, illusztrál. Ha minimum az érdeklődést nem tartja fenn a hallgatóban, az egyetem után az már ritkán pótolja az elmulasztottakat. És a kettő nem ellentétes.

Kővári Gyurival (egy fiatal tanár) munkagazdaságtan koncentráción gyönyörű Ady és Petőfi vitákat folytattunk és belefért, nem lógott ki az oktatási témából.

— Nem a tanárok többségéről van szó, hanem bosszantó ellenpéldákról. Ahhoz, hogy én vagy más szabadon, az újságokból, könyvekből szerzett ismereteimet kifejezhessem, nem szabadna „lelőni" egy vitát a szemináriumon azzal: itt álljunk meg, ez már a következő óra anyaga. A jó oktatás ellen szól az a tartózkodás a tanárok részéről, hogy óvatosan merészkednek tankönyvön kívüli példák, anyagok megvitatására, ezzel együtt nem követelnek meg tankönyvön kívüli ismereteket, tájékozottságot. Persze tudom, hogy ezek tantárgyilag nagyon nehezen megfogható dolgok. A legrosszabb a számonkérés: a tankönyv, a b, c, d, pontokba szedve. Az önálló tevékenység, gondoskodás semmi, csak, ami írva vagyon, az egyéb kapcsolódó területek szigorúan kizárva.

(Nincs még egy ilyen szoba a kollégiumban. Semmi nincs a helyén, mégsem érzem a felfordulást. Az ajtó tárva-nyitva, kopogás nélkül jön be mindenki, hallgatják a beszélgetést, beleszólnak, elvisznek egy könyvet vagy csak fintorognak, nevetnek. Kovács Endre szobája ez, őt magát ez a nyilvánosság csöppet sem zavarja. Időnként meg-megáll, gondolkodik, újrakezd egy rossz mondatot...)

— Nem hiszem, hogy túl sokat tudnék mondani a többi kollégistáról. Vannak, akik keveset olvasnak, de még többen, akiknek irányítva van a figyelmük és az elveszi a legértékesebb hajtóerőt, a felfedezés örömét.

Ha az átlagot nézzük, nem a mennyiséggel van baj, hanem azzal, hogy nem önállóan olvasnak, nem szelektálva és a két első következménye, hogy nem politikusan. Ez a politikusság nem a politikai irodalom olvasása, vagy mellőzése. Számomra ez a három elem: tudatosság, önállóság, politikusság egy vonal továbbvitele.

Önmagában nem baj, ha négy év alatt akár egyetlen szépirodalmi művet sem ismer meg az ember, ha mindene megvan, amit a szépirodalomtól megkaphat. De nem lesz teljes értékű ember. Szakember sem. Viszont az előbbieknek megfelelően akkor azt is el kell mondani, hogy az oktatásunkkal sincs minden rendben. Olyan tananyagot tanítanak gyakran, amelyet csak bevágni tudunk, mert nincs kellő saját tapasztalatunk, nem ismerjük eléggé az ellentétes nézeteket, nem tudunk összevetni véleményeket, vizsgálni, elemezni, ha kell, más oldalról bármit.

Szerintem a legértékesebb amikor magunk fedezzük fel, hogy egy könyv jó-e vagy silány. Volt pl. egy könyv, semmit nem tudtam előre róla, s nagyon tetszett. Utólag sok emberről kiderült, hogy nekik is tetszett és a beszélgetés során letapogattuk ízlés- és véleménykülönbségünket. Egy ismeretlen könyvszámomra nagy izgalom, belelapozok, mert nem tudom, mit rejt magában, s aztán ítélkezem, érdemes-e elolvasni. Vannak nem egyetemista barátaim, ajánlanak ők is könyvet gyakran, de amit én fedeztem fel, az mindig jobban tetszett. El kell kerülni, hogy minden könyvet kézhez adjanak. Nem véletlen jelenség a „könyvek virágzása".

Itt az emeleten is, egyszer elolvas egy könyvet valaki, aztán felkapják, kölcsönadják, megveszik. Nem akarom elítélni, mert van benne jó is, de sok benne a káros, vagy inkább felesleges befolyásolás. Hány embert ismerek, akik így, nem tudok jobb szót, sodródva olvasnak!

Sajátságos irodalom, amit falnak, lelki megnyugvást keresnek, le akarnak vezetni valamit vagy pusztán csámcsognak ezen-azon, s olyat olvasnak, ami ehhez hozzásegít.

— Odavezet mindez, hogyha megkérdezel száz embert a Közgázon, mondjon valamiről véleményt, vajon hányan tudnak igazán önálló véleményt adni? Legjobb esetben valami szakirodalmat olvastak róla, azt próbálják előkapni az eszükből. Sok kell ehhez? Önállóan gondolkodni. Lenn jártam egyszer Szabolcsban, ahol egy öreg bajszos parasztbácsika ki merte jelenteni, hogy Sánta Ferencnek nem a Húsz óra a legjobb könyve, hanem az Áruló. És folytatta is menten, megokolta, hogy miért. Értelmesen, okosan. Én csak álltam, egyéni vélemény volt, kerek, pedig biztosan nem olvasott az öreg kritikákat.

Hallgatom, hogy később szinte nem is nekem, magának bizonygatva, hangosan gondolkodik a felületességről, a felszínes megismerésről. A táskámban ott lapul Illyés könyve, a Franciaországi változatok, félbehagyva, amit lefekvés előtt, mint ahogy a legtöbb egyetemista, folytatni akarok:

„Időnk nincs a behatolásra, az ízlelésre, olyan ez, mintha valaki türelmetlenségből egészben nyelne cseresznyét és minél több jut, annál jobban megfekszi a gyomrát. Ismeret és kényelem halálos ellenfelek. A szellem világában ugyanaz az igazság járja, ami az eszményi társadalomban. Csak az a tiéd, amiért magad megtáradtál. Repülj le Nápolyba, s aztán gyere haza gyalog — esetleg mezítláb — meglátod mikor jutottál el hamarabb az olaszokhoz."

Szabó László

TDK-nyerteseink

Elméleti közgazdaságtani és világgazdasági problémák szekciója:
I. díj Péteri György (II. tanár A), II. díj Voszka Éva (II. népg. terv.), III. díj Kádek István (II. népgazd. terv), Majoros Pál (III. népgazd. terv.), Nguyen Quac Huy.

Filózófiai és tudományos szocializmus szekció:
I. díj Urbán László (IV. agrár), II. díj Sándor László (I. évf.) III. díj Simka Éva (II. ipar), Körmendi E. Katalin (esti tagozat).

Munkatudományi szekció:
I. díj Böszörményi Ferenc (IV. ipar), II. díj Martin Katalin (IV. ipar), Kacsó Erzsébet és Láhm Szilvia (IV. tanár A), III. díj Táll Éva (II. ipar) és Polgár Miklós (V. népg. terv.), Munkácsi Ferenc (IV. belker).

Gazdaságpolitikai és regionális tervezési szekció:
I. díj Boda György (V. népg. terv.), II. díj Bartus Ágnes és Madarász Gabriella (V. népg. terv.), Mohai György III. népg. terv.), III. díj Várhegyi Éva (III. népg. terv.), Kocsi Margit (III. külker).

Szociológiai szekció:
I. díj Lengyel György (III. népg. terv.), II. díj Urbán László (IV. agrár), Hegyesi Gábor (V. népg. terv.).

Módszertani-számítástechnikai szekció:
I. díj Halpern László és Temesi József (IV. népg. terv.), II. díj Simon Judit (IV. népg. terv.), III. díj Botos Mária (Pécs III. évf.), Lázár Piroska—Esztes István—Koppányi Mihály (II.—III. népg. terv.).

Vállalati gazdaságtani szekció:
I. díj Kovács István (III. ipar), Rábe Ágnes (IV. ipar), II. díj Tóth Mária (IV. ipar), Löblin János (III. ipar), III. díj Balaton Károly (III. ipar), Polyák Zoltán (Pécs III. évf.), Berács József (III. ipar).

Kereskedelem-gazdaságtani szekció:
I. díj Szabó Mária (V. tanár D), II. díj Csima Endre (IV. ipar), III. díj Butyka László (IV. belker), Horváth Gyula (Pécs III. évf.)

Közlekedés-gazdaságtani szekció:
I. díj Molnár József (IV. közlekedés), II. díj Bajusz Rezső (IV. közlekedés).

Agrárgazdaságtani szekció:
I. díj Urbán László (IV. agrár), Sebők Emília (IV. agrár), II. díj Vámos Ferencné (IV. agrár), III. díj Bittner Ilona és Kürthi Klára (III. agrár).

Vegyipari szekció:
I. díj Folkmann Miklós (V. tanár C), Kőrösy Gyula (V. tanár C), II. díj Wágner László (V. tanár C), Tanszéki különdíj: Pozsonyi Pál (I. évf.), Szabad Katalin (II. tanár C), Goldfinger E. és Szabó Edit (III. tanár C)

Idegennyelvű dolgozatok szekciója:
I. díj Kovács Mihály (III. agrár), Gyuris János (IV. külker.),

Gratulálunk és további sikereket kívánunk!

Vizsgák után

Divatosak az utóbbi időben a különböző felmérések. Folyóiratok egyre-másra közölnek szociográfiai tanulmányokat, statisztikákat, közvéleménykutatást. És még divatosabb a tudást, a műveltséget firtatni. Emlékezetes volt és nagy vitát kavart fel néhány éve Magyar Imre tanulmánya, amely az ifjú medikusok körében végzett ilyen vizsgálatot. A Valóság 1973/2. számában meg éppenséggel három ilyen jellegű írás látott napvilágot, köztük Pásztor Emilé: Ifjúságunk humán műveltségének hiányai. Éppen ezek az írások adták az ösztönzést a következő felmérés elvégzésére. Célom az volt, hogy megvizsgáljam: az első évfolyam hallgatói, akik már sikeresen zártak egy szemesztert, mennyire mélyen sajátították el a tananyagot, választás teljesen véletlenszerű volt. A kérdőívek kitöltésénél a hallgatók nevüket nem tüntették föl. A vizsgálat 10 hallgatóra terjedt ki. Az eredményt természetesen nem szabad általánosítani, ahhoz túlságosan kislétszámú volt a vizsgált csoport, de talán adhat valami csökevényes képet a hallgatók felkészüléséről.

Nyolc kérdést, illetve feladatot kellett a hallgatóknak megválaszolniok.

AZ ELSŐ KÉRDÉS ÍGY SZÓL:

Szorozza össze a következő két mátrixot:

$$\begin{Bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{Bmatrix} \times \begin{Bmatrix} 5 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \end{Bmatrix}$$

A tíz válaszadó közül csupán egy végezte el hibásan a számítást. Az eredmény tehát 90%-os. Ugyanakkor azonban azt is csak egy hallgató ismerte föl, hogy az első mátrix *permutáló* mátrix, így a második mátrix sorait kellett volna csak fölcserélni, ehelyett a hallgatók 90%-a aprólékosan kísérelte meg az eredmény kiszámítását. Ez a kérdés volt egyébként a matematikai jellegűek közül a legkönnyebb, s ezért várható volt a jó eredmény.

A MÁSODIK KÉRDÉS:

Határozza meg a következő mátrix rangját:

$$\begin{Bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 4 \\ 2 & 5 & 2 \end{Bmatrix}$$

Ez a kérdés már nagyobb nehézséget okozott. Hibátlanul oldotta meg a feladatot a hallgatók 20%-a. 20% meg sem próbálta a rangot meghatározni. A fennmaradó 60% pedig jórészt úgy jutott az eredményhez, hogy „megsaccolta" a mátrixot.

A HARMADIK KÉRDÉS:

Határozza meg, melyek az alap-, a közbeeső és a végtermékek:

	A_1	A_2	A_3	A_4
A_1	0	0	0	0
A_2	0	0	0	0
A_3	3	4	0	0
A_4	0	1	0	0

Ezt a feladatot a hallgatók fele oldotta meg helyesen. A hibás megoldást adó hallgatók közt akadt egy olyan, aki közbenső terméket is vélt felfedezni az ábrában.

A matematikai tudás vizsgálata tehát eléggé lehangoló eredményt adott. Ki kell hangsúlyozni, hogy a feladatok a lehető legprimitívebbek voltak, olyanok, amelyekkel az adott anyagrész tárgyalását kezdi a tankönyv. *A három feladatot együtt tekintve a helyes megoldások aránya 53,3%-os.*

A második kérdéscsoport a kapitalizmus politikai gazdaságtana köréből való. Három kérdést tettem fel, amelyek a „rettegett" tesztkérdésekhez hasonlóak.

AZ ELSŐ KÉRDÉS:

Mi a tőkés termelés alapvető ellentmondása?

Teljesen helyes válasz 5 volt. A válaszokat a kapitalizmus politikai gazdaságtana című tankönyv alapján értékeltem. (A tőkés termelés alapvető ellentmondása: a termelés magasfokú társadalmasodásával szemben az elsajátítás magánjellegű.) Három válasz volt, amely kisebb pongyolaságokkal együtt nagyjából elfogadható. Két válasz teljesen rossz. Érdemes kiemelni mindkettőt:

„Üzemen belüli szerveztség, termelés és fogyasztás ellentéte."

„A társadalom-szintű termelés és a tőkés elosztás."

A MÁSODIK KÉRDÉS:

Mit ért társadalmi végtermék alatt, alkalmas-e a termelés alakulásának mérésére?

A tankönyv szerint a társadalmi végtermék a nemzeti jövedelem plusz az amortizáció (értékben). Használati értékben tartalmazza a pótlást, bővítést szolgáló munkaeszközöket, fogyasztási cikkeket, valamint a nemzeti jövedelmet megtestesítő anyagokat. A válaszok közül négy volt többé-kevésbé helyes. Valamennyi válasz jellemzője volt, hogy nem emelte ki a végtermék kettős voltát, ti., hogy érték- *és* használati értéktömeget jelöl. A további hat válasz teljesen hibás volt. Néhány érdekesebb (rossz) válasz:

„Polg, fil. kategória, a termelés mérésére nem alkalmas, mert az improduktív munkát is termelőként számítja."

„c+v+m. Nem alkalmas, mivel halmozódást tartalmaz."

A HARMADIK KÉRDÉS ÍGY SZÓL:

Ki volt Lasalle, mit tud elméletéről?

Egyetlen helyes válasz volt. A hallgatók többsége hallott ugyan Lasellé-ról, de nevénél többre nem igen emlékezik. Két hallgató kihúzta a kérdést, tehát semmit sem tudott róla. Négy hallgató említette a „vasbértörvényt", s három írt valamivel részletesebben ugyan, de tévesen. Pl.:

„Német származású a lasaelle-izmus megalapítója" (!)

„A vasbértörvény azt jelenti, hogy a munkásoknak csak annyit kell adni, ami a megélhetésükhöz elegendő."

„Német munkásmozgalmi vezető. Helytelen volt (!), mert nem látta meg a forradalom szükségességét."

A három kérdésre átlagosan 33,3% felelt helyesen. Ez a szám meglehetősen alacsony, főként, ha tekintetbe vesszük, hogy a politikai gazdaságtan fő tantárgyként szerepel, s oktatására egyetemünkön különös súlyt helyeznek.

A harmadik kérdéscsoport a filozófiához kapcsolódik.

AZ ELSŐ KÉRDÉS ÍGY SZÓL:

Mi a marxista dialektika lényege?

Erre a kérdésre a hallgatók 60%-a semmit sem tudott válaszolni. A fennmaradó 40% válaszai is meglehetősen zavarosak, semmitmondóak. A marxista felfogás lényegét, tehát magának a dialektikának fogalmát a szubjektív és objektív dialektika összefüggését végeredményben egy válasz sem fejtette ki.

Egy jellemző válasz:

„Minden állandó mozgásban van."

A MÁSODIK KÉRDÉS ÍGY SZÓL:

Mi a szolipszizmus?

Négy helyes válasz született. A többi hat válaszadó meg sem kísérelte megfogalmazni a szolipszizmus lényegét. (Véletlenül tudtam meg, hogy köztük volt egy, a filozófiából jelesre vizsgázott hallgató is.) Hume neve pedig fel sem merült a helyesnek elfogadott válaszokban sem, pedig várható volt legalább a feltüntetése.

A filozófiai kérdésekre tehát a hallgatók 20%-a volt képes nagyjából helyesen felelni. A három kérdéscsoportot együtt tekintve az eredmény: 35,5% adott helyes választ. A leggyengébb eredmény filozófiából született (a jó feleletek 20%-os aránya), *utána jön a politikai gazdaságtan* (33,3%) *és a matematika* (53,3%). Figyelemre méltó a gyenge filozófiai tudásszint, hiszen filozófiából a félévi kollokviumokon meglehetősen jó eredmények születtek.

A válaszadók valamennyien *sikeres vizsgát tettek* félévkor, az eredmények viszont azt mutatják, hogy, *ijesztő űrök vannak tudásukban.* Hogy mi az oka ennek, nem feladatom megvizsgálni. Esetleg tanulmányi és vizsgarendszerünk átfogóbb elemzése adhatna választ erre a kérdésre. **Kemény Ádám**

Juhász Ferenc:

Tananyagcsökkentés – vagy tananyag-ésszerűsítés?

Régóta folyik

a küzdelem a tanulóifjúság *túlzott megterhelése* és ennek káros következményei ellen. A túlzott, illetőleg *helytelen megterhelés* sok mindenen mérhető. pl. azon, hogy az általános és a szakképzésben fiataljainknak csak egy kisebb része képes jól, vagy kiválóan megfelelni a jelenlegi tantervek mennyiségi és minőségi követelményeinek. Ez már az általános iskolában is jelentkezik, ahol a tanulók 11%-a még ma sem fejezi be tanulmányait, tekintélyes részük pedig 2—2.5-es átlagával nem képes megfelelni a szakmunkásképzés emelkedő szintű követelményeinek sem. Igen magas a bukások, s az éppen csak elégséges teljesítmények száma a közép és a főiskolákon egyaránt. — Másrészt lemérhető az egészségtelen, egyoldalú megterhelés azon is, hogy közép- és felsőfokon tanuló ifjúságunk egészségi állapota, szomatikus és pszichés kondíciója sok-sok kívánnivalót hagy maga után. Ifjúságunk testi fejlettsége, idegállapota nem kielégítő.

Oktatási rendszerünk lefolyt felülvizsgálata során sok kritikai észrevétel hangzott el ilyen vonatkozásban, és megfogalmazódott az a helyes követelmény, hogy *az oktató-nevelő munka mennyiségi és minőségi követelményeit olyan új szintézisbe kell hoznunk,* amely a végzett ifjúság magasabb szintű teljesítőképességében realizálódik, és egyben lehetővé teszi egészségesebb testi és pszichés fejlődését is.

A párthatározatot

követő írásbeli és szóbeli viták során több ízben tapasztalható e követelmény olyanfajta értelmezése, mintha e feladat egyszerű tananyagcsökkentés útján megoldható lenne.

Kétségtelen, hogy — adott esetekben, meghatározott összefüggésekben — tananyagcsökkentésre is szükség lehet, de *ez korántsem jelenthet valamiféle igényszintcsökkentést,* hiszen egyeidejűleg szükségesnek mutatkozik bizonyos új ismeretelemek beépítése is. A társadalmi tudatban *felgyülemlett ismeretek egy jelentős része ugyanis nemcsak elavul, hanem új és szükséges ismeretek hallatlan mennyisége is felhalmozódik. Az ismeretek megduplázásának az ideje rohamosan csökken.* Elvégzett számítások szerint az ismeretek mennyiségének első megkétszerezéséhez időszámításunk kezdete óta 1750 évre volt szükség, a másodikhoz már csak 150 évre, a harmadikhoz 50 évre, a negyedikhez pedig (1950-től 60-ig) 10 évre. Közelmúltban végzett mérések szerint jelenleg 2.5—3 év a felezési idő a legfejlettebb tudományágakban.

Úgy vélem már ezek az adatok is kellő módon szemléltetik, hogy *nem egyszerűen tananyagcsökkentésre* van szükség, hanem jól átgondolt *tananyag-ésszerűsítésre!*

Az elmélet fejlődésével kölcsönhatásban rohamosan fejlődő technika is bejelenti a maga új igényeit. *A technikai, technológiai eszmék, találmányok áttétele a termelés szférájába ugyancsak felgyorsult.* A fényképezés eszméjének 112 évre volt szüksége ahhoz, hogy megszülessék a fényképezőgép (1727-től 1839-ig), a kétkamrás elektronsugárkályhának 1959-ben már csak 7 hónapra. Napról-napra új készítmények jelennek meg és követelnek helyet maguknak a világpiacon; gyártásuk a munkások millióinak permanens átképzését követeli. Nem csak a szükséges elméleti ismeretek állaga bővül rohamosan, hanem a *szakmai készségek is permanens felfrissítésre szorulnak.* Mindez az idegrendszer nagyfokú plaszticitását igényli az új kor emberétől, s ennek egyik feltétele a megfelelő testi erőnlét: az egészség.

Tehát: mind az ismeretek, mind pedig a szükséges készségek hallatlan gyors változása minőségileg magasabb követelmények elé állítják a tanulót és a tantervek, programok készítőit egyaránt.

Hogyan értelmezzük

a tananyag-ésszerűsítést?

Mielőtt erre válaszolnánk, nézzünk szembe a következő kérdéssel: *hol, miben, milyen értelemben jelentkezik túlterhelés?*

A túlzott, egészségtelen megterhelés *több rendbeli aránytalanságban jelentkezik.*

1. Aránytalanság jelentkezik pl. *a memória egyoldalú megterhelésében* a kívánt megismerő és gyakorlati képességek fejlesztésének a rovására. Ennek egyik oka, hogy *a tantervek nem vetnek kellő mértékben számot azzal, mi az, ami szükségképpen az emberi agyban tárolandó, és mi az, amit az ún. tudástároló segédletekben kell a gondolkodó, a problémamegoldó értelem rendelkezésére bocsátanunk?*

— Kétségtelenül vannak alapvető, hosszú távon érvényes, az összefüggések megértéséhez és felismeréséhez elengedhetetlen tényismeretek és alapvető készségek. Ezeket feltétlenül be kell táplálnunk az emberi idegrendszerbe, mint a gondolkodás és cselekvés nélkülözhetetlen szerszámait. Ezek optimális mennyiségének a meghatározásához viszont már *igénybe kellene venniünk az információ-elméletet is,* amely máris szolgáltat bizonyos alapképleteket annak megállapításához, *hogy menynyi idő alatt mennyi ismeretmennyiség származtatható át a megértés optimumával?*

A fölös, szükségtelen, sokszor elavult és változékony ismeretek átszármaztatásának és elraktározásának a kényszere sok esetben katasztrofálisan terheli a tanárt és a tanulót egyaránt, nem jut kellő idő az értelmi képességek és gyakorlati készségek fejlesztésére.

Az ésszerűsítés e tekintetben alapos szelekciót követel. A felülvizsgálat azt bizonyította, hogy ilyenfajta szelekcióra van is lehetőség, s ennek egyik rendelkezésre álló módja lenne pl. a legszigorúbb *vertikális és horizontális koncentráció az egymás mellett futó és egymásra épülő tantervi építményben.*

2. Egy másfajta *aránytalanság* mutatkozik az *elmélet és a gyakorlat viszonylatában.*

A gyakorlat — legyen az szeminárium, szakszeminárium, szakmai gyakorlat — két alapvető fogyatékosságban leledzik általában.

—Az egyik fogyatékosság az, hogy a gyakorlat nem más, mint az auditoriumban hallott, vagy könyvekből elsajátított és bememorizált ismeretek újrakérődzése. Hiányzik a vita, s a vitához szükséges kellő *tapasztalati alap,* vagy *elméleti kutató munka.*

— A másik hiba: a lapos empíria veszélyes, amikor *hiányzik a kellő összhang az elméleti megismerés és a gyakorlati munka között,* amikor vakon folyik a gyakorlat.

— Csak elvétve találkozunk azzal a gyakorlattal, amikor a megfelelő előkészítés alapján folyó önálló tanulói megfigyelés, gyakorlati vizsgálódás, adat- és tapasztalatgyűjtés lenne a tanári vezetéssel megvalósuló öntevékeny, *aktív, funkcionális tanulói ismeretszerzés alapja.* Enélkül pedig a kívánt képességek fejlesztése csak elvont követelmény marad. Claparede: L'Education fonctionelle c. munkájában (1935) joggal követeli: *„az iskola inkább legyen laboratórium, mint auditorium".*

Úgy vélem, *alapos revízióra szorul ebben a vonatkozásban a szakszemináriumok és a szakmai gyakorlatok rendszere* is. Nem indítják el idejében a hallgatókat az önálló megismerés és általánosítások útján. A jól megszervezett koncentrációnak komoly szerepe lehet e tekintetben.

3. *Az aránytalan megterhelés harmadik* vetülete *az ember értelmi fejlesztése és a személyiség testi, erkölcsi, esztétikai fejlesztésének a viszonylatában jelentkezik.* A szocialista pedagógia kezdettől fogva megfogalmazott elvét: a személyiség kötelező mindenoldalú fejlesztését még nem sikerült kielégítően realizálnunk a gyakorlatban!

Az ésszerűsítés

Ez nem is várható addig, amíg az államilag előírt tantervek és óratervek *de facto* főként meghatározott elméleti ismeretekkel és szakmai gyakorlati készségekkel rendelkező élőlény nevelését célozzák meg — különösen a szakképzésben. — Jól tudjuk, hogy a tantervek nevelési célkitűzései ennél többre szólítanak fel, ennek gyakorlati megvalósítását viszont messzemenően befolyásolja a tantervek tényleges tartalma! *A feladat tehát korántsem egyszerűsíthető le a tananyagcsökkentésre.* Szelektálnunk kell a meglevő anyagot, fel kell frissítenünk a szükséges újjal, mindazzal, ami abból hosszú távon érvényes, és *emelnünk kell a követelményeket* az új kor emberétől megkívánt képességek, *az egész integrált személyiség fejlesztése vonatkozásában.*

Ebben az igyekezetünkben ne feledkezzünk meg arról, hogy *az ember nem memorizáló, hanem elsősorban önálló megismerésre, a valóság aktív feltárására és alakítására hivatott gondolkodó és akaratiember,* de ugyanakkor testi-érzelmi-esztétikai és erkölcsi lény is, *s egyik oldala sem fejleszthető egyoldalúan a másik károsodásának veszélye nélkül!*

Még megszívlelésre vár ebben a vonatkozásban továbbra is József Attila felismerése a „Levegőt!" c. versében:

„Szívünk, míg vágyat érlel,
nem kartoték-adat.
Jöjj el szabadság! Te szülj nekem rendet,
jó szóval oktasd, játszani is engedd
szép, komoly fiadat."

A sport és diákjaink

Sorozatunk keretében most Rácz Miklós IV. évf. hallgató leveléből közlünk részleteket.

Hozzászólás

Az egyetemi élsportra, a versenyszerűen űzött sportra csak röviden térek ki: az egyes szakosztályok szereplése, úgy hiszem ismert, bár véleményem szerint az eredmények ismertetésére a jövőben nagyobb hangsúlyt kell helyezni.

Versenyzőink, játékosaink szereplése, úgy vélem, a hazai erőviszonyok ismeretében megfelelő. A testnevelési tanszék és az Egyetemi Sportkör minden támogatást megad a sikeres működéshez.

Nagy szakadékot érzek a tömegsport és az élsport között. A hallgatók túlnyomó része az esetenkénti sportolási, mozgási lehetőségeket sem használja ki.

A kollégiumok még *viszonylag kedvező helyzetet* élveznek. A vidékiek kis töredéke igazolt versenyző. A többiek közül 30—40 fiú rendszeresen „grundfocizik" (Kinizsi, Veres Pálné). Ugyanennyien lehetnek, akik asztaliteniszeznek. (Kevés a pingpongasztal!)

A tömegsport helyzete a kollégiumokban azért is elszomorító, mert átfedések vannak: pl. a kosárlabda házibajnokságokon ugyanazok indulnak, akik amúgy is fociznak, asztaliteniszeznek.

A pestiek nem szívesen vagy nehezen szánják rá magukat, hogy felkeressék az egyetemi sportlétesítményeket, a csapatjátékokból tehát teljesen kiszorulnak.

A tanszék erejéhez mérten igyekszik a tömegsportot is figyelembe venni, a kezdeményezéseket támogatja. Hiszen sportköri cél, hogy egyetemünk hallgatói és dolgozói elsősorban itt sportoljanak és a szakosztályok zömét ne vendégsportolók képezzék.

Mégis meglepő, hogy a meghirdetett sportlehetőségekkel milyen kevesen élnek. (Úszás, néha házibajnokság.) A tornatermek, a kirírt edzések között sokszor üresen maradnak, vagy csak néhány vállalkozó „merészkedik" be.

A tájékozódásifutó-szakosztály idei lelkes kezdeményezését is csak félsiker követte.

A tétlenség okát kutatva, egyrészt a középiskolai vagy már az általános *iskolai testnevelés hiányosságaira* lehet utalni. Kevesen szereztek sportélményt, „sportkultúránk" az újságok utolsó lapjánál kezdődik és a tv sportközvetítéseinek megtekintésével végződik. Tényleges probléma, de véleményem szerint meghatározó súllyal: a pályahiány és a sportfelszerelés. Javítható lenne az alapszervi évfolyam vagy kari szintű sportpropaganda, szervezés és kezdeményezés.

A hallgatók túlnyomó részének még nem szükséglete (? szerk.) a rendszeres testmozgás. Különböző elfoglaltságokra hivatkoznak még önmaguk előtt is. Tudott, hogy a tulajdonképpeni távolmaradás oka a lustaság, kényelmesség.

Előrelépés csak akkor várható, ha mi magunk változunk hozzáállásban, szemléletben. Ha a heti néhány órás mozgást nem elveszett időnek, hanem egészségünk, jó közérzetünk előfeltételének, aktív pihenésnek tekintjük.

Aranyosan csillogó ezüst

Már szinte hagyomány, hogy egyetemünk női kosárlabdacsapata az egyetemi és főiskolai kosárlabda-bajnokság döntőjének részvevője, hiszen negyedik éve vagyunk ott a legjobb négy között. Az idén meglehetősen könnyedén nyertük meg a selejtező mérkőzéseket, és újra — mint az egyetlen NB III-as csapat — bejutottunk a döntőbe, amelynek további részvevői: a TFSE NB I-es „profi" csapata, a rutinos NB II-es OSC, és az ugyancsak NB II-es Egri Tanárképző Főiskola voltak.

A döntő lebonyolítására a Bikszádi úti tornateremben került sor április 4—5-én. A Közgazdaságtudományi Egyetem szurkolóit Molnár Sándor, a testnevelési tanszék vezetője képviselte néhányad magával, pedig szívesen láttunk volna több biztatót is. Azt mondják, akkor érdemes szurkolni, ha nyer a csapat és jól játszik. Nos, mi mind a két „kritériumnak" eleget tettünk. Az első nap délelőtt ugyanis az Egri Tanárképző Főiskola csapatát 57:48-ra legyőztük, majd aznap délután az Orvostudományi Egyetem együttesét fektettük kétvállra — azt hiszem, helyénvaló ez a kifejezés, hiszen az NB II mezőnyének elején helyet foglaló csapat ellen 72:44 (!) arányban nyertünk. Nagyszerűen játszott csapatunk, s mind a 10 tagja (Horváth, Probstner, Széki, Geiszhauer, Piasz, Torda, Pintér, Németh, Kúróczi, Beleznay) remek, lelkiismeretes és főleg igen lelkes játékot nyújtott. Nyerni akartunk, és ennek felkészültségben is megvolt az alapja, Török György, a csapat edzője jóvoltából. Legjobb dobóink a mérkőzések összesített eredménye tükrében: Széki (106 pont), Horváth (58 pont), Plasz (56 pont). Védekezésben kitűnő teljesítményt nyújtottak látványos szerelésekkel: Probstner, Geiszhauer, Torda.

Így az első napon eldőlt, miénk az ezüstérem! A döntő második napján, 5-én, a TFSE-vel játszottuk a harmadik mérkőzést, amely várhatóan az NB I-es csapat nagyarányú — 76:30 — győzelmével végződött, de ez a vereség sem tompítja a számunkra arannyal felérő ezüstérem fényét.

Szabó Judit

Napfogyatkozás

Még 28,56 nap van hátra. A vizsgákig. Ma már nem érdemes! Süt a Nap. És a szerelem. Talán holnap nem lesz ilyen erős?!

27 nap. Kár, hogy esik az eső. És a szerelmi láz. Szinte zuhan. Egy másik szőkébe. Ilyenkor nem lehet. Tanulni. De minek is?! Van még. Idő.

26 nap. Két hold, nyolc műbolygó, ötvenhét üstökös és hetvenhárom zárthelyi. Ami még visszavan. Mielőtt lehoznám néked az égről a matek bélást! Mert ott van. Kering. Hopp, lezuhant! A fejem a könyvtárban. Nem szabad erőltetni!

25 nap, fél este. Ünnep. Pótlás tavalyról. Ami a Giziből megmaradt. Irány az ágy alá! A tankönyveknek. Majd hétfőn. Nem, kedden. Esetleg szerdán.

Huszonkét darab szép kövér, sejtelmes nap. Meccs van! Mindjárt belédrúgok! Te csúnya statisztika példa. Hol vannak még a vizsgák?! Meg a hét vége.

Itt. 19 nap. Fölösleges elkapkodni! Fő a nyugalom és az előrelátás. Nem jó egyedül. Telefonszám. Tanulópár. Egy pár üveg sör. Így már színesebb a világ! Meg ez az örökös rettegés. Hukk. Hukk-napután elkezdem! Addig is.

17 nap. Most már valóban közeleg. Meg kellene venni a tankönyvet! Meg a mozijegyet. Első a kikapcsolódás! Azután a ráhajtás. Csomó az ösztöndíjra. Hogy el ne felejtsem. Elkölteni.

16 nap. Váratlan fordulat. Felébredés. Ki az ágyból! Már késő! Este van.

15 nap. Legyen páros szám, és a fele sem tovább! Tíz nap, és komolyan elkezdem a tanulást. Feltéve. A legújabb lemezt. Tanulni kéne hej! Régi lemez! Kiserken a májusi hajam.

9,86437642 nap, nyolc másodperc. Sürget az idő! Na, nézzük a vizsganapokat! Aranyosak így együtt. Legénybúcsú. Öt utóvizsga búcsú. Csak semmi pánik! Hol is hagytam abba? Még bele sem kezdtem.

8 egész nap késő reggeltől kora estig. Mindent meg lehet tanulni. Csak akarni kell! Semmi sem lehetetlen! Csak nem kell akarni. Na előveszem.

Egy hét. Elővettem. Nem tetszik! A vizsgákra nem lehet feldúlt idegekkel menni. Duna part, piros negyvenszáz, háromszáztizenöt oldal. Plusz kötözködő irodalom. Nem ajánlom! Csak magamat.

6 nap, de lehet, hogy csak öt. Ki tudja? Beosztás kérdése az egész! Beosztom.

5 nap. Búcsú, ettől a kíméletlen félévtől. A viszontlátásig.. Örömcsókok a pad alatt. Mert megvan az a faramuci képlet. Aztán zárthelyik rogyásig .

4 nap. Roggy. Ezt nem lehet kibírni! Mert nincs rá idő. Rohan, mint az őrült. Ha nem rohanna így, akkor elkezdeném. Kiszámolni, hogy két nap alatt hány tantárgyat lehet tetőtől a lábjegyzetig megtanulni. Hisz holnap már nem érdemes!

2 nap. Ma sem. Még csak az kellene, hogy teletömjem a fejem mindenféle ákom-bákommal! Az nevet, aki az utolsó nap tanul!

Utolsó nap. Na holnap. Elkezdődik. Vajon mi lesz? Mi lenne?! Ilyenkor egy jó alvás a legjobb! Bezzeg, ha még egyszer kezdhetném! Ez képtelenség. Segítség! ! !

Nulla nap. Ugye megmondtam, hogy eljön! Csak még egy fél nap kellene! Öt óra! Negyvenhat perc! Csupán néhány másodperc! Most kapkodhatok fűhöz-fához!

Minusz egy nap. A fa megvan. Pedig én tanultam! Csak a napoknak van valami stichjük!

Tormai László

Az ideál

Frizurája Venus, tekintete álmatag és sejtelmesen vész a ködbe, mint a szirtek partján a habfodros szellő. Ruháit a Golf Club de disc jockey Rotschild Pompadour Boutique szalonban és a Szebb Lét Jobb Lét Derűs Új Hajnal Köszöntött Ránk Szövetkezetben varratja. Mosolyából — amelyik szeptemberi kusza árnyak fáradt szeretetét hinti szét — megtudhatod, míly fájdalmas az elválás, és az ezüstös nyári holdfény hogy be tudja aranyozni ragyogásával távoli titkok tovatűnő emlékét. Végtagjaival állandóan hadonászik, ezt vagy a két strófa közötti zenekari betét áthidalására csinálja — véleménye szerint ezzel kimerítve a tánc fogalmát — vagy a mondanivaló mélyebb megértését szolgálja. Témája háromféle: milyen az elmúlt, milyen a feltámadt és milyen az elkövetkezendő szerelem. Állandóan Rád néz, hogy érezd, csak Neked énekel. Ebből kameraváltásnál néha problémák adódnak.

A nők pályafutása még izgalmasabb, általában csíkos trikóban kezdenek, bájos fruskaságukat és egyszerűségüket ez jól kiemeli (a zsüri nem szereti a koraöreg fiatalokat.) A csíkos trikót követi a bársony nadrágkosztüm selyemjersey blúzzal. Egy-két év múlva, amikor már nem esik orra nagyestélyiben, kezd az ügy érdekesebbé válni. Kalocsai kézihímzésű legyező, baldachinberakású fülbevaló, óegyiptomi ocelot kesztyű, trevira karperecek, velencei damaszt fátyol emelik ki a férfiakat még sohasem látott vesztaszűzek által szőtt máltai selyemágyterítőből átszabott földig érő pasztellfehér vasárnapi kimenőtógát, melyeket perzsanyúlfülekkel kivarrt fönniciai bádogkoporsó darabkák díszítenek. A ruha egyetlen hátránya, hogy szinte lehetetlenség lehajolni benne azokért a virágokért, amiket előre felbérelt hódolók hajigálnak be a színpadra, celofánba burkoltan. Kis gyakorlattal és kellő összeszokottsággal azonban a levegőben is el lehet kapkodni, majd egymarokra fogva, másik kézzel csókot hintve hátrálva kitipegni (zsinórokra vigyázat) a színpadról. — Ft —

Velem soha nem történik semmi

5

ÍRTA: FÖLDES PÉTER RAJZOLTA: HALÁSZ GÉZA

Olvastam a KÖZGAZDÁSZ-ban, hogy sok baj van a szakmai gyakorlattal. Nagymami egész este arról beszélt, hogy lánykorában milyen más volt. Átjöttek a szomszéd falu legényei, és három nap és három éjjel megírták a szar- dolgozatot. Még kurzongatásra is maradt idejük. Sőt még a vállalatvezetők is harajöttek a szabadságról, hogy segítsenek. Nem is titkolták el a vállalat adatait, sőt a nagymaminak azt is megengedték, hogy betekintsen a pult alá. Így lett tekintetes.

Nagymami nem csak a kötés és horkolás társadalmi hányadosaiban tudott elmélyedni, hanem még a hímzés és a lámozás tudományában is. A nagypapa → önként fölajánlott neki társadalmi ösztöndíjat, de a nagymami azt mondta, hogy ő tendes lány. Ezért a nagypapa feleségül vette. Erre a PACSI JACSI azt mondta, hogy tavaly nyáron, a gyakorlaton a vállalatnál kutyába sem vették, mert elfogta a főosztályvezető piros ultiját. Még azt is mondták, hogy kutyából nem lesz szalonna.

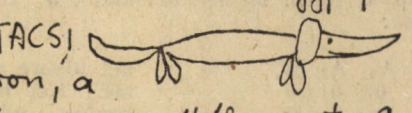

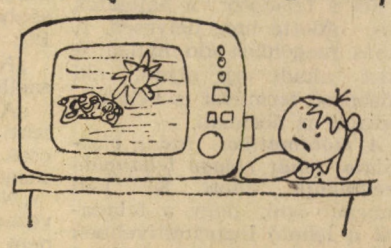

Az idén viszont hosszú, forró nyár lesz, mondta a televízió is.

Az enyém viszont nagyon rövid..

Hosszú, forró nyál...

Még nyíltak a völgyben a kerti virágok, amikor egy este kopogtattak az egyetem kapuján. „Ki lehet az, ily késői órán?" gondolta az egyetem kapuja. A jövevény nem más volt, mint Ben Quick végzett közgazdász. Most rúgták vissza az Életből. Az öreg Varnernek nem tetszett a dolog. „Én csak egyet mondok: menj el innen, amíg lehet" szíszegte a foga között. „Mit szíszeg?" kérdezte BEN és ütött, mint a bolondóra.

A zsibongónál azonban az öreg Varner emberei elállták az útját. „Menj a Pipába!" mondták. Ben cselezni próbált. „A klub már nem is jó?" „Oda nem járnak közgazdászok" mondta Clara kisasszony, aki ekkor tűnt fel a színen. Lóháton érkezett, egyenest a matek tanszékről, s az Igazgatási Titkárság felé tartott. Két dolog volt, amit nem állhatott: a matek és Quickek. Fején koronát hordott, így palástolta érzelmeit. „Mit keres itt, Ben, maga faragatlan?" kérdezte. „Elvesztettem az illúzióimat és az olvasójegyemet, ezért jöttem" mondta BEN. Közben megjelent Jody is. „Hello Ben, jó, hogy itt vagy, majd szólok apám barátainak, hogy verjenek meg." Ám Bennek sem kellett több. Szörnyű erősnek érezte magát. Rövid nekirugaszkodás után felemelte az ösztöndíjakat. Erre már az öreg Varner is megenyhült. „Küldök neki egy traktort, hátha elmegy" gondolta. Nem így történt.

Megérkezett Willow. „Ben, Ben, csakhogy végre megtaláltalak, ha tudnád, mennyit kerestelek, már a könyvtárban is voltam. Ó, Ben emlékszel, amikor együtt ültünk az I-es-Ben." Ben azonban nem hatódott meg. „Emlékszem mindenre, csak egyre nem: mi a fenét tanultam itt négy évig?"

Ekkor váratlan fordulat történt. Clara kisasszony lova elszabadult, magával ragadta Clarát. Clara el volt ragadtatva. „Bokaficam" mondta Ben, mikor Clara földet ért. „Jól tenné, ha orvoshoz menne". Az orvos azonban mást állapított meg. „Koncentrált oktatás, rövid félévek, ez okozta a bajt. Talán gyógyítható." Erre már Clara (apja példáját követve) megenyhült. A hirtelen hőmérsékletváltozástól azonban megrepedt Ben egyik bordája. „Clara kisasszony, ápoljon engem" mondta. „Maga csak törődjön a farmjával, meg a paradicsomaival" felelte Clara és ápolt tovább.

Időközben Jody nagykorú lett, új és új igényekkel lépett fel apjával szemben. „Már majdnem minden jegyzetem megvan, csak az operációkutatás hiányzik. Ha nem adtok azonnal, levetem magam az egyik állványról". „Te még taknyos vagy, mondta az öreg Varner, minek neked jegyzet?" „Feleségül veszem Willow-t és előbb még át kell néznem egy és mást."

Közben Ben sem tétlenkedett. Szorgalmasan dolgozott Ben-ne a pálinka. Willow a menzán véletlenül elütötte Billy Roy-t, aki erre összetört egy üveg Colát. Ben mentette meg a dolgot, benyúlt és ultit mondott. Jody erre egyből a barátja lett. „Tudod, ezt a Billy Roy-t sohasem szerettem, jó is, hogy elütöttétek." „Fogócskázzunk" mondta Ben. Látom, rossz a traktorod, majd én megjavítom" válaszolta erre Jody. „Hol egy fogó?"

„Te vagy a fogó, aki bújt, aki nem megyek" gondolta Ben. Nem volt jó hangulat-Ben. „Miért, miért, miért?" kérdezte magától többször is egymás után. Lassan elindult é s z a k felé.

A Big Ben éppen d e l e t harangozott...

Földes Péter

Apró képek balladája

Tudom, mi a tőke, s mi az érdek,
tudom, miről vitáznak a nagyok,
tudom az értéket és az árindexet,

csak azt nem tudom, hogy ki vagyok.
Tudom, mit mondott Smith és mit Ricardo,
tudom, mi a kicsi, s mi a nagy dolog,
tudom, hogy melyik az egyéb anyag számla (221)

csak azt nem tudom, hogy ki vagyok.
Tudom, mit jelent az IFEOF és GO TO,
tudom, (ha nagyon kell), az átlagprofitot,
tudom, mi a szórás, s a sűrűségfüggvény,
és azt is tudom, hogy ki vagyok
(már a sok tudástól).

F. Villon versét fordította:

F. Péter

Tömény mélabú

Nyavalya

ELSŐ SZITUÁCIÓ:

Az utcahosszat bömbölő, üvöltéstől berekedt férfihang vezet nyomra, amely a teljes hangerőn túlra állított magnóból árad. Már úgy kifelé, az egyébként nyugodt járókelők fülébe. A masinát rejtő szobában tucat-hősünk mereng, miközben a lengén kacsingató sztárfotókkal teletűzdelt falon a tavalyi légypiszkot tanulmányozza. Csalódott. Hogy kiben és miben, az a dobhártyát meózó beatorgiából nem derül ki.

Persze, őt nem érdekli a nyávogó kappanhangon felrecsegő sláger —, nem érdekli semmi. Csak mindenki, aki bántja. És a nagy szerelem, ami van, meg nincs. Helyesebben, hol van, hol nincs. S ami nincs, az pokoli kín!

A csalódott ifjú ásít, majd függeédes álomba hajtja egy vagy kettő vagy három legnagyobb szerelemtől zsibbadó fejét. Mert kegyetlen ez a világ! Az éktelen bömbölésre szitkozódva összecsődül a modern tánczenét kevésbé csípő háznép. Hogy még a „Szabó családot" sem lehet nyugodtan hallgatni! Pedig ők is voltak fiatalok! Amikor még magnó sem volt a világon!

SZEKUNDÓ-SZITU:

Folyó-, vagy tóparton — esetleg a libaúsztató mellett kell keresni a ragályos mélabú áldozatát. Mert ő ott bámulja a vizet, miközben az égvilágon nem jut eszébe semmi. Minő kegyetlen dolog ez! Hiszen, ha megerőltetné sorsüldözött lelkivilágát, és a fejéhez kapna, egyből észrevehetné, hogy már ezernyolcszáztizenkilenc fiatal ül a vízparton a nagy halra várva. De a nagy hal, nem olyan ostoba, hogy csak úgy ukmukfukk megvillantsa magát a holdvilágos romantikában.

Ezért a kis kivetett arra gondol, hogy beleveti magát a sötét vízbe, ha nem lenne olyan hideg. Majd akkor megtudják, hogy ki volt ő. Na persze! Ő volt a legesleglegtitkosabb zseni, aki valaha is létezett a Földön. És a suliban, ahol két tantárgyból bukásra áll.

— Milyen jó lenne sehol sem élni! — mondja a víznek, mire a víz elunja a dolgot, s bekapcsol két békát, amelyek brekegni kezdenek. Vagy nem csinál semmit, de hősünknek úgy is jó!

TRI:

Ennek a mélabús fiatalnak az a mániája, hogy otthon éli ki a hipp-hopp előrekerülő letargiáját. Dúl-fúl. Mit piszkálják őt otthon egész nap, amikor olyan békésen nem találja helyét? Mert a nagy Őre vár, aki hamarosan eljön érte. És a várakozást kár olyan kispolgári dolgokkal megzavarni, mint az evés, alvás, mosakodás, vagy mondjuk a terveket lelombozó háztartásbeli munka. A tanulásról nem is beszélve!

Ezek az érthetetlen családtagok csak kész bajnak vannak az embernek! — mondja. Hagyják csak őt elmenni egy lakatlan szigetre, és ott minden más lesz! Nem úgy, mint itthon! Ott egész nap ülhetne a bánatos lelkű mozdulatlanul és azon gondolkozhatna, hogy vajon mi lehet itthon, ahonnan elszakította őt a könyörtelen élet. Itthon meg csak azon jártathatja az eszét, hogy mi lenne ott, ahová sohasem kerülhet. Hát ez aztán teljesen kétségbeejtő!

NEGYEDIK BEKEZDÉS:

Ez a díszpéldány a társaságban válik üveges tekintetűvé. Ahol mindenki hangosan csiripel, miközben a legmarhább marhaságokkal szórakoztatják egymást. Pont neki nincs párja. Pont őt utálja mindenki. Mert ilyen bárgyú vigyor ül az arcán. Pedig, ha tudnák!

Mit?! Mit is? Ja, ő sem tudja. De azért így van, akárhogy vesszük! Csendes, szótlan, zárkózott, barátságtalan — és ennek ellenére a környezetében nem veszi észre senki! Képes órákig morfondírozni ezen, míg a mélabú abszolúte idegessé válik, és beleköt másba. Persze — kiáltja erre — neki már csak az a sorsa, hogy vidám legyen! Még a szomorúság is elkerüli!

VÉGÜL:

Tulajdonképpen űzhető ez a nyavalya kettesben is. Egymásra néz két szívtépő unalom, akik sohasem nézhetnek egymásra. Mert egyszerűen hiába teszik, nem éreznek semmit. Mégha őrülten szeretik is egymást. Néznek, néznek, s eljön a holnap, ahelyett, hogy megállna az idő. Hát ki bírja ezt idegekkel?!

Nyalják-falják egymást, csak azért, hogy múljon az idő. Ők ketten már mindenre rájöttek, csak az furcsa, hogy nem válnak lepkékké, amelyek nyáridőben repkednek virágról virágra. És ez már valóban hülyeség! Így kell járnia az embernek a földön kétlábon! Bezzeg, ha megértené szerelmünket a világ!

SZÓVAL:

Ennyi. Bizonyára van még egyéb kóreset is, de a fertőző bacilus azonos. A tömény mélabú szörnyű és elviselhetetlen dolog! Később ezért sírja vissza e fertőzött éveket az ember.

Tormai László

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Felelős szerkesztő: Farkasinszky Tiborné
Budapest IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 257—207
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Készült a Szikra Lapnyomdában